KİTAPSANATFİLMTİYATROMÜZİKTARİHFELSEFEBİLİMYAZARDİZİEĞİTİMKİŞİVİDEOEKONOMİOYUNTEKNOLOJİSEYAHAT
HABERSPORMEKANİLİŞKİLERSAĞLIKYAZILIMSİYASETSORUCEVAPETKİNLİKYEMEİÇMEÇEŞİTLİANKETYOUREADS

YOUREADS

KANAL

İNTERAKTİF KÜLTÜR DERGİSİ
NİSAN 2015

EDEBİYAT

ERİCH FROMM

Kimileri eğitimleriyle aydınlanırlar
Kimileri ise rüyalarıyla...
SAYFA 4

SANAT

ARTEMİSİA GENTİLESCHİ

Avrupanın ilk kadın ressamı.
SAYFA 26

YOUREADS

MART-NİSAN SEÇKİSİ

Yousers derlemeleri.
SAYFA 7

interaktif kültür ağı

YOUREADS.NET

1

BAŞLARKEN ORTAK DÜŞLER

EDITOR

@töbe de

@nuranyum

TASARIM

@queen

YAZARLAR

@murebbiye

@captain kirk

@nobody

@nuranyum

@martin eden

@voltran

@demeyy

@koktenbilimci

@abi

@queen

ÇIZER

@sde

KOORDINASYON

@abi

Her şeye rağmen

Kanal Dergisi, youreads yazarlarınca hazırlanan edebiyat, kültür, sanat dergisidir. Amatör bir ruhla girdiğimiz bu yolda bizlere destek veren tüm yazarlarımıza ve editörlerimize teşekkür ederiz.

Dergimiz bundan sonraki süreçte de yayın hayatına ücretsiz e-dergi olarak devam edecektir. Sizler de nihai amacı insanları yazmaya teşvik etmek olan dergimize edebi ve sanatsal çalışmalarınızı göndererek destek olabilirsiniz.

mail: abi@youreads.net

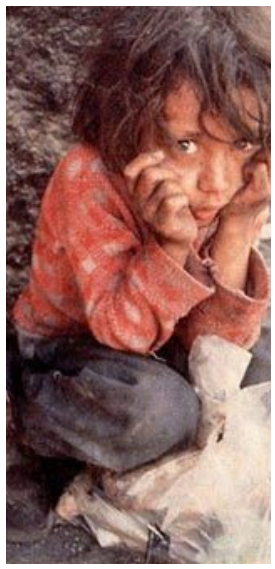

page 10

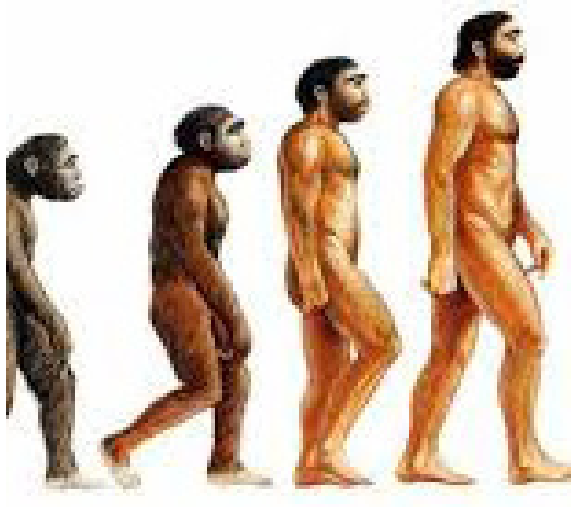

içindekiler

4 yazar aynası

rüyalar masallar mitoslar - erich fromm

8 youreads seçkileri

mart nisan seçkileri

10 iki kere iki beş

bir ömür: ilk nefes

piknik

16 iki kere iki dört

evrim

18 elde var sıfır

36a

20 yirmi dokuz harf

bir kar vakti hayali

gök mavi

adı yok

kurt

28 fırça darbesi

artemisia gentileschi

31 görseller

kara kalem

erich fromm

"kimileri eğitimleriyle aydınlanır

kimileri ise rüyalarıyla"

(bir sibylla özdeyişi)

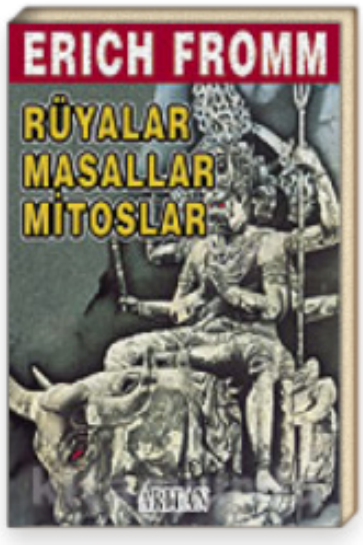

Rüyalar, Masallar, Mitoslar

Erich Fromm 1951 yılında kitaplaştırdığı "unutulan dil, rüyaların, masalların ve mitosların anlaşılmasına giriş" adlı eserinde ilkin sembollerin dilini çözümlemeye çalışır, sonrasında rüya türleri ve özelliklerine değinir, ardından da yorumlama tekniklerini ele alır. s. freud ve c. g. jung'dan eski yunan filozoflarına, aydınlanma devri filozoflarından çağdaş düşünürlere dek birçok yetkin kişinin rüyalar hakkındaki görüşlerinden faydalanarak kendi görüşünü dile getirir.

gündelik hayatın sıradanlığı içinde insan sürekli hareket eden, gözlem yapan, yaşayan; mutlu olan, kızan, nefret eden, haz alan bir varlıktır. fromm rüyayı, insanın bu karmaşa ve koşuşturma içerisinde varlığından haberdar olmadığı tecrübe ve hatıralarının ortaya çıkması olarak yorumlar. insanlığın ortak ve en eski motifleri olan mitoslar ve günlük hayatımızda illa ki üzerinde düşündüğümüz rüyalar, ona göre esasında birbirlerine çok benzemektedirler. mitoslar ve masallar kendilerini insanlığın önce icat edip sonra unutulmaya terk ettiği sembol dili vasıtasıyla ifade eden geçmiş zaman bilgelik özdeyişleridir. masallar ve mitoslar gibi rüyalar da halkın sözlü anlatım geleneğinin sembollerden oluşan dilidir. bu dil, "gündüz niyetine" anlatılan düşlerden, geleceklerine dair işaret görmek için istiareye yatmaya, yüceliklerden geldiğine inanılan yol gösterme rüyalarına, ruhun uyku sırasında bedeni terk edip bilgiler eşliğinde geri döndüğüne inanılan mana rüyalarına kadar birbirinden farklı semboller üzerinden kendisini oluşturur. bu dilin anlaşılır şekilde tercümesine ise rüya yorumu denir. genelde islami kaynaklara başvurularak gerçekleştirilen bu yorumlar, sembol dilinin oluşturduğu geleneksel anlam bütünlüğünün yanısıra yorum yapacak kişinin ruhsal gelişmişliğine göre farklılıklar gösterir. kitabımıza dönersek, yazar bu kitabı sembol dilini anlayabilmek için bir giriş olarak yazdığını, bu dili yorumlamak yerine anlamak üzerine çalışılması gerektiğini önsözünde belirtmektedir. giriş kısmında "rüya nedir?" e açıklık getiren fromm, uyku anındaki yaratıcılığımızla ortaya çıkan rüyaların mitoslara çok benzediğine vurgu yapar. değişik insanların farklı rüyalar görmeleri ne kadar doğalsa değişik ülkelerin de farklı mitoslar yaratmaları o kadar doğaldır. sembol dilinin işleyişi kullandığımız dilin mantığından çok farklıdır. yazar açısından bu olgu tüm kültürler için aynıdır. freud'un rüya ve mitos arasındaki ilişki hakkındaki yorumu da bu olguyu doğrular niteliktedir; rüyaların sırrını ne denli çözebilirsek, mitosların gizemine de o denli yaklaşmış oluruz.

"sembol dilinin özellikleri" bölümünde, semboller açıklayıcı örneklerle sınıflandırılarak gruplara ayrılır. sembol, başka bir şeyin yerine geçen, onu temsil edendir. semboller, her bir sembolün temsil ettiği fenomenle ilişkisine bakılarak 3 grupta ele alınabilir; geleneksel, evrensel ve rastlantısal semboller. geleneksel semboller, kişiye ya da belirli toplumlara özgüdür. rastlantısal semboller çok dar bir çevreye seslenmektedir ve onu sadece sembolün anlamını bilenler anlar. evrensel semboller ise beden, duygu ve ruh özellikleriyle ilgilidir ve tüm insanlar için geçerlidir, sınırlanamazlar. yine de bir sembol dili lehçesinden bahsetmek gerekir ki ayrı coğrafyalar için aynı sembol farklı manalara gelecektir. örneğin güneş, onu nadir bulabilen kuzey coğrafyaları için farklı, yakıcı etkilerine maruz kalan güney coğrafyaları için farklıdır. bu ve benzeri örneklerden yola çıkarak, sembollerin çok anlamlılığı hususuna değinir fromm.

"rüyaların özellikleri" adlı üçüncü bölümde, öncelikle bu bağlamda farklı görüşlere yer verir. geleneksel yaklaşıma göre rüyalar, iyi yönlerin ortaya çıktığı tanrısal mesajlardır ya da kötü huylu cinlerce insana iletilen duygulardır; akıl dışı arzuların tatmin arayışı, en derin ve yüce hislerin açığa çıkmasıdır. sebebini de rüyada gereksiz bir şeyin görülemeyeceğine bağlar. fromm'a göre rüya görmek, uykudayken, ruhun gösterdiği tüm faaliyetlerin, anlamlı ve özellikli bir biçimde yansıtılmasıdır. rüya, ne jung'un tanımınca bir "mitoloji imparatorluğu" dur ne de freud'un dediği gibi akıldışı ve cinsel isteklerin tatminidir. fromm rüyaları, düşünce ve duyguların yaptıklarımızdan etkilenmesi prensibiyle ele alır. rüyalarda toplum kurallarına karşı gelindiği, daha az itaatkâr ve bilinçli olunduğu bir gerçektir; fakat uyanık halimizden daha akıllı ve daha doğru kararlar alabilen bir tutum da izleriz ve bu da rüyaları bastırılmış güdülerin tatmini olarak açıklamayı çürütür niteliktir. insanlar uykuda bütün karmaşalarından, ailenin, çevrenin, geniş anlamda toplumun baskılarından kurtulur ve kişi rahatsız edilmeden kendini dinleme olanağı bulur. bu da kişinin en derin ve yüce duygularıyla baş başa kalabilmesi, onları rüyalarında gerçekleştirebilmesi anlamına gelmektedir. uyumanın kaçınılmaz iki yönlü işlevi vardır. ilki, toplumdan ve kültürel birikimden kopuşla birlikte rahatlıkla genel ahlak kurallarının dışına çıkılabiliyor oluşumuz, ikincisi, bilgi ve yüceliklerin engelsiz ve kısıtlamasız bir halde kendini gösterebiliyor oluşudur.

rüyanın akıldışı arzuları mı yoksa akılcı duyguları mı öne çıkardığı genel olarak tüm insanlık için verilebilecek bir yargı değil, rüya sahibinin kişiliği temel alınarak açıklanabilecek bir durumdur. yorumlarda görülmüştür ki rüyaların çoğu akla dayanan ve bundan dolayı gerçekleşen bazı tahminlerdir. insanlar yeni tanıştıkları kişiler hakkındaki ilk izlenimlerinde çoğunlukla yanılmamaktadır; fakat o anki karmaşık ilişkiler ağı sebebiyle bu hislerinin farkına varamayabilirler. bu his, araştırmalarda görülmüştür ki rüyalarda kendini göstermekte ve gerçekleşmektedir.

rüyalar sadece insan ilişkileri, değer yargıları ya da geleceğe yönelik tahminleri değil zihinsel ve entelektüel yetenekleri de geliştirici roller üstlenir. kekule'nin kimyadaki benzol halkasının formulünü bulduğu ünlü rüyasını bu sava örnek verebiliriz. şüphesiz her rüya kişisel öğeler taşımaktadır ve bu nedenle sadece rüya sahibinin fikri yapısı, geçmişi ve duyguları ele alınarak yorumlanabilir.

"rüya yorumculuğu" adlı dördüncü bölüme geçtiğimizde freud ve jung'un, daha evvel değinilen düşüncelerinin genişletilmiş halini buluruz. freud'un rüya hakkında vardığı sonuç akıldışı arzuların hayali olarak tatmin edilmesine yaradıkları ve işlevinin uykuya süreklilik kazandırdığıdır. bu akıldışı arzuların kökleri çocukluk yıllarına kadar iner. freud, gizli arzuların dillendiği rüyalara latent (gizli) rüyalar, sonradan hatırladığımız, karmaşık ve gizemli olanlarına manifest (açık ve anlaşılır) rüyalar der. rüya çalışması olarak adlandırdığı işlemlerin amacı gizli rüyaları anlaşılır rüya yapmaktır ve kullandığı yöntemler de yoğunlaştırma, kaydırma ve ikincil işlemdir. yoğunlaştırmada gizli rüyanın bazı unsurları atılmakta ve sonra bazı parçaları tekrar birleştirilerek açık rüyanın yeni bir unsuru haline getirilmektedir. kaydırma gizli rüyanın önemli bir unsurunun, açık rüyada önemsizmiş gibi görünen diğer bir unsur tarafından temsil edilmesi durumudur. ikincil işlemse değiştirme sürecini tamamlayan bir riya oluşumudur. açık rüyadaki boşluklar böylece dolar ve düzensizlikler ortadan kalkar.

rüyanın anlaşılmasını güçleştiren bir başka özelliğe daha değinen freud, rüyaların gerçek hayatımızdaki unsurların tam tersini temsil edebildiği durumlardan söz eder. genelde her bireyin görebileceği bir rüya türü olan çıplaklık rüyaları da değinilen bir başka meseledir. bir evrensel sembol olan çıplaklık andersen masalları'ndan kral çıplak ile ilişkilendirilir ve esas dayanağı bir cinsel dürtü değil otorite kral simgesine karşı gelen çocuk figüründe simgelenen hayret edebilme, kaybedilmeyen dürüstlük ve otorite karşıtlığıdır.

freud'a göre gün boyu yaşanan ve birbiriyle bağlantısız ve anlamsız gibi görünen olaylar rüyada bir bütün haline gelip düzen oluştururlar. fromm'un açıklamasının aksine freud, masalların da rüyalar ve mitoslar gibi bastırılmış cinsel isteklerin ürünü olduğunu düşünür. rüyalarda olduğu gibi mitoslarda da ilkel dürtüler belirgin olarak ortaya çıkmaz ve freud'a göre bunların da kaynağı çocukluktadır; hatta ensest arzusu, cinsel merak ve kısırlaştırılma korkusudur. bu nedenle, mitos ve masalları yorumlarken rüyalarda uyguladığı prensipleri kullanır. mitoslarda görülen semboller, insanlığın eski çağlarına ait duygulardan kaynaklanır. öyle ki, dar pencereden yorumlarsak ensest arzusuna oidipus'u ve cinsel merakla ormanda yalnız yürüyen kırmızı başlıklı kızı, kısırlaştırılma korkusuna da kurdun karnını taşlarla doldurmayı verebiliriz. oysa bu tür kesin yargılar, arayışların önünü keserek semboller hakkında erişilebilecek muhtemel bilgilerden bizi mahrum bırakacaktır. freud'un öğrencileri olan jung ve silberer, onun yorum yöntemlerinde bazı düzeltmelere gitmiştir. silberer, anagogik ve analitik rüya yorumlarını; jung da prospektif ve retrospektif ayrımlarını geliştirmiştir. jung geçmiş yılları ve arzuları temsil eden; fakat geleceğe de yönelerek kişinin hedef ve düşüncelerine ışık tutan rüyalar hakkında bilincin bir geçiş yeri olduğu ve her iki yöne doğru da açık olduğu fikrini geliştirir. jung'a göre bilinç, bazen kendini aşan bir zekâ ve hedefe yönelme yeteneği göstermektedir. jung, rüyaları bir dinsel fenomen olarak görmektedir. ona göre insanlar kendi düşünceleriyle bir yere varamaz ve onları aşan ulu bilgiler ve göksel açıklamaların yardımına ihtiyaç duyar. buna karşın fromm'a göre rüyalardaki düşünceler kişinin kendisine aittir ve uyanıkken içinde bulunulan dış etkenlerden sıyrılmakla, gerçek ve ulu ruhsal yapının açığa çıkışının temsilidirler.

psikolojik olmayan ilk rüya yorumlama deneyimleri rüyayı, bedenden ayrılan ruhun oluşturduğu ses ve görüntüler olarak düşünmekte ve onları tanrısal mesaj iletim yolları olarak görmekteydi. insan ötesi güçlerce bilgilendirilmek olarak bakılıyordu rüyaya. psikolojik yaklaşımlarda ise rüyanın, insan bilincinin ortaya çıkardığı görüntüler olarak ele alındığını görüyoruz.

"rüya yorumculuğunun tarihçesi" bölümünde ise üç yöntemden bahsedilir. ilk yöntem freud'a aittir: rüyalar akıl dışı ve asosyal insan doğasının ürünleridir. ikinci yöntem jung'a aittir: rüyalar, bilinç dışımızdaki ulu bilgeliğin kendini ortaya koyuşudur. üçüncü yöntem de ise rüyalar ruhsal faaliyetlerin bir sonucudur ve dolayısıyla hem akıldışı hem de akılcı yönlerin, iyi ve kötünün dışa yansıtılma biçimidir. bazı rüyaların temelinde içsel, bazılarında ise dışsal etmenler yer alır. bunlar ruhsal ve bedensel kaynaklanmalar olarak kendi içlerinde ayrıca ikiye ayrılırlar. uyanıkken düşünüp gece hayallerimize girenler ve bedensel özelliklerimiz içsel, hava değişimi, gök cisimlerinin konumlarıysa dışsal etkilerdir. karakter ve rüya arasında da çok mühim bir ilişki vardır ve bu konuda emerson etkili yaklaşımlar geliştirmiştir.

kısaca, rüyalarla ilgili görüşleri iki grupta toplamak mümkün diyor fromm. birincisi freud'un da savunucusu olduğu, hayvani arzuların ürünü olduklarının düşünüldüğü görüş, delilik kapısı; ikincisiyse jung'un da savunucusu olduğu, aklın en yüce yeteneklerinden doğduğunun savunulduğu görüş, gerçek kapısı. fromm ise hem akıldışı hem de akılcı yönlerin dışa vurumu olarak görür rüyaları.

"rüya yorumlama sanatı" bölümündeyse ruh hali ve rüyalar arasında nasıl bir ilişki vardır, yaşantılar rüyayı nasıl etkiler gibi soruların cevapları aranmaktadır. kimi kez sorunlarımıza ışık tutan, farkındalığımızı artıran, akıldışı arzularımızı gerçekleştirebilmemize olanak sunan, ruhsal hastalıkların aşıldığını gösterebilmesiyle habercilik yapan rüyalar olduğu gibi korku dolu rüyalar da görürüz. kâbuslarımızın ardında acı çekmek ve kendimizi yok etmek arzuları vardır. bazen rüyada ortaya çıkan arzularımızı bastırmak bazen de kendimizi tehlikede hissettiğimiz ve gerçekten korktuğumuz için korku rüyaları görmemiz mümkündür. önemli bir olgu da, defalarca hatta yıllarca tekrarlanan rüyalardır. bu rüyalar kişiliğin ve nevrozların anahtarı gibidir, onlara tekrar rüyaları denir.

"mitoslar, masallar, merasimler ve rüyalarda kullanılan sembol dilleri" bölümünde rüyaların da mitoslar gibi zaman ve mekan içinde gelişen bir tarihçeye sahip olduğuna değinilir. kullanılan sembolik dil, bize insanlığın milyonlarca yıldır edindiği felsefi ve dini görüşlerin anahtarı olarak sunulmaktadır. bachofen, mitosların dini ve felsefi anlamlarını ve tarih içindeki önemlerini ortaya koyarken, freud ise mitosları da rüyalar gibi akıldışı ve asosyal dürtülerin ortaya çıkışı olarak kabul etmiş, ikisi de mitosların önemine işaret etmiştir. bu bölümde, oidipus mitosu, yaratılış mitosu, kırmızı şapkalı kız masalı, şabat, kafka'nın dava romanı birer örnek olarak incelenmektedir.

fromm, bu eserinde mitoslardan yola çıkarak rüya ve masalların bilinçaltını onları üreten insan zihnine tanıtmış ve ortak paydanın insanın kendisi olduğunu hatırlatmıştır.

mart - nisan

özel görelilik

özel görelilik yada daha bilinen adı ile izafiyet teorisi, albert einstein tarafından 1905'te yayınlanan bir makalesi ile açıklanan fizik kuramıdır.

makaleye göre bütün varlıklar ve varlığın fizikî olayları izafidir.einstein'ın teorisi gözlem yeteneğimiz yada sezgisel olarak anlaşılmayacak ancak deneysel olarak kanıtlanmış sonuçlara varmamızı sağlar. ünlü $e=mc^2$ formülü ile tanımlanır. teori kısaca uzay ve zamanın farklı algılanabileceğini açıklar.izafiyet teorisi kendi zamanına göre oldukça iddaalı önergelerde bulunmuştur.

bunların başlıcaları;

-cisimler hızlandıkça zaman cisim için daha yavaş akmaya başlayacaktır, ışık hızına ulaşıldığında zaman durmalıdır.
-cisimler hızlandıkça kinetik enerjilerinin bir kısmı kütleye dönüşür, durağan kütleye sahip cisimler hiçbir zaman ışık hızına erişemeyeceklerdir.
-cisimler hızlandıkça hareket doğrultusundaki boyları kısalmaya uğrayacaktır.

olayın daha da içine girdikçe şanzıman dağıtma ihtimaliniz artar.

-ışık hızında ilerlerken hiç bir ışık bize yetişemeyeceği için simsiyah bir düzlem demi ilerleriz? yoksa fotonların son halini göreceğimiz için tamamen hareketsiz bir evren mi görürüz ?
-ışık hızında giderken, gittiğimiz yere doğru bir el feneri açsak ne olur?
-atom altı parçacıkların hızına ulaştığımızda zamanda yolculuk edebilir miyiz ?
-bir insan devamlı olarak ışık hızında ilerlerse dünya takvimine göre kaç yüz yıl yaşar ?
-zaman ve uzay göreceli ise algıladığımız zamanı hızlandırıp yavaşlatabilir miyiz?
koktenbilimci 26 Mar 2015 21:18

faşizm

20. yüzyılın ilk yarısında avrupa'yı felaketten felakete sürükleyen ideoloji. latince aslı olan "fascismo" veya ingilizce'deki buna yakın olan "fascism" kelimesi üzerinden asıl mesajın ne olduğuna bakacak olursak, "fasces" bizdeki "tek kalanın çabuk kırılması ama birlik olunduğu takdirde kimsenin kolay kolay zarar verememesi, birlikten güç doğması" temalı aile hikayesinin tek kelimelik özeti gibidir. çubuk, sırık veya benzeri bir nesnenin* bir demet halinde bir arada olması hikayesi üzerinden birlikteliğe yapılan bir güzellemeyi temsil eder. sembolün ve kelimenin kökeni antik roma'ya dayanır ki yine italya'da ortaya çıkması bu yüzden tesadüf değildir.

büyük buhran'la başlayan 20. yüzyılın, dünya çapında yıkıcı etkilere sahip bir savaşla devam etmesi ve savaş sonrasında da artmaya devam eden ekonomik ve sosyal sıkıntılar, mevcut düzene ve işe yaramadığı düşünülen alternatiflerine (liberalizm, sosyalizm, vs.) karşı faşizmin doğmasına ön ayak olmuştur. ortak bir payda üzerinden (milliyet gibi kapsayıcı olanlar tercih sebebidir) toplumun büyük çoğunluğunu birleştirmesi ve bu çizilen çerçevenin dışında azınlık olarak kalanları düşman olarak belleyerek yok etmeye girişmesi, öne çıkan özellikleridir. konuyla ilgili ilk akla gelen örnek nazi almanya'sında yahudilere, çingenelere, sol görüşlülere saldırılmasıdır.

özellikle güncel siyasi tartışmalarda diktatörlükle sıkça karıştırılır, farkı ise işleyişinin bir liderin dayatması olmaması, aksine çoğunluk tarafından bizzat benimsenmiş, hatta bazen daha ileri seviyelere taşınabilir olmasıdır. faşizmin şiddetle birleştiği toplumda sıradan insanların bile nasıl acımasız katiller haline gelebildiğini, öldürmeye başladıktan sonra artık bu eylemi icra ederken zevk aldıklarını, ölümü ölmeden öğrenmenin yolunun öldürmek olduğunu düşünerek bu işi yaptığını söyleyenlerin var olduğunu öğrenebileceğimiz, bolca kaynak bulunmaktadır. mahkeme tutanaklarından alınan ve değiştirilmeden aktarılan tanık ve sanık ifadelerini içeren "soruşturma – peter weiss" tavsiye edilir.
songuncalisan 26 Mar 2015 19:41

youreads yalnızlığı

kıymetli bir yalnızlık; kitapçıdaki gibi, sinemadaki gibi, o sadece sizin anlayabileceğinizi düşündüğünüz şarkıların çalındığı konserdeki gibi. okudukça boğazınıza gelip düğümlenen sözler, yazdıkça içinizi sarmalayan daha çok okuma isteği gibi.

eskiden 19 mayıslarda çekirdek satardım ben. bir müşteriyle diğer müşteri arasında geçen o mutlu, dingin boşluk gibi.
töbe de 06 Nis 2015 13:16

star wars

george lucas'ın yarattığı bir popüler kültür efsanesi. şu ana kadar altı tane filmi çekilmiştir bu serinin. ilk üç film orijinal üçlemeyi oluştururken, sonradan çekilen üç film bir çeşit prequel, yani ön seridir.

orijinal üçleme:

1977 - star wars episode 4: a new hope - george lucas
1980 - star wars episode 5: the empire strikes back - irvin kershner
1983 - star wars episode 6: return of the jedi - richard marquand

prequel üçleme:

1999 - star wars episode 1: the phantom menace - george lucas
2002 - star wars episode 2: attack of the clones - george lucas
2005 - star wars episode 3: revenge of the sith - george lucas

2008 yılında yayımlanan star wars: the clone wars* adında bir de animasyon filmi mevcuttur. bu film de george lucas tarafından finanse edilmesine karşın, serinin fanlarının birçoğu bu filmi serinin bir parçası olarak görmezler. aynı şekilde serinin 2003-2005 yılları arasında star wars: clone wars adıyla ve 2008-2014 yılları arasında star wars: the clone wars adıyla yayımlanan iki animasyon serisi de çekilmiştir.

geçtiğimiz yıllarda lucas'ın müjdesini verdiği üzere serinin devam filmlerinin çekimlerine başlanmıştı. yeni bir üçleme olması beklenen filmler, hikayenin kronolojik akışına göre episode 7, 8, 9 olarak adlandırılacak, yani hikaye 1983 yılında return of the jedi'ın bıraktığı yerden devam edecek. hatta yeni üçlemenin 2015 sonunda yayımlanması beklenen ilk filminin adı da belli oldu: star wars episode 7: the force awakens*. filmi star trek filmlerinin de arkasındaki isim j.j. abrams yönetecek. serinin diğer filmlerinin kim tarafından yönetileceği, kimlerin oynayacağı, adlarının ne olacağı ve ne zaman yayımlanacağı ise henüz kesinleşmedi.

---

son olarak internette de sürekli tartışılan, "seriyi izlemeye yeni başlayacak olanlar, hangi filmle başlamalı?" sorusuna yanıt vermeye

akışı 1-2-3-4-5-6 şeklinde ilerliyor. ikinci şekilde izlemenin, hikayedeki boşlukları doldurmaya yaradığı söylenebilir. fakat hikayenin yazım aşaması da, çekim aşaması da 4-5-6-1-2-3 şeklinde ilerlediğinden bu şekilde izlemenin bir dezavantajı yok. hatta ilk üçleme (4-5-6) daha başarılı bulunduğu için, seriye daha çok sevilen filmlerle başlamak, seriye ısınabilmek açısından bence önemli. nitekim tüm serinin belki de en zayıf filmi episode 1'i izleyip, komple star wars'tan soğumak da mümkün. ayrıca 1-2-3'ü izledikten sonra 4-5-6'yı izleyip teknolojik gerilemeye şahit olmak da izleyicinin hoşuna gitmeyebilir. dolayısıyla en sağlıklısı 4-5-6-1-2-3 şeklinde izlemek gibi görünüyor. seçim yine de size kalmış tabii, episode 7'yi izlerken başın sonun neresi olduğunu hatırlayabildikten sonra sıkıntı yok.
collons de deu 26 Mar 2015 19:39

özlemek

erkekseniz ve karşınızdaki kişi nazım hikmet in tabiriyle
'hoşgeldin kadınım benim, hoşgeldin
ayağını bastın odama,
kırk yıllık beton çayır çimen şimdi'
dedirten türden ise tarifi imkansız bir boyutta olabilir. erkekler odundur ve de en iyi yandıkları durum budur herhalde alev alev. ve gözlerinizde tüter. cahit zarifoğlu da demiştir ya zaten
'öyle tütüyorsunuz ki gözümde hamdolsun hasret çekiyorum.'
özleyebilme şerefine nail olabilmek bile aşırı büyük mutluluk verici bir şeydir artık. aşırı sıcağın vücut tarafından soğuk olarak algılanması gibi bir şey olsa gerek.
mimhmimd 17 Mar 2015 02:21

kuaförde bir gün - pervin ünalp

devlet tiyatrolarında yer alan komedi oyunu.

bir işçi, bir memur emeklisi ve bir işsiz. canlarına tak edince yokluk banka soymaya karar verirler ve bir kuaföre sığınırlar. sığındıkları kuaförde tanıştıkları insanlarla yaptıklarını ve hayatlarını tekrar gözden geçirirler.

oyun komik yani baya eğlendiriyor. genelde abartılı tavırlar ve ifadelere başvurulsa da baya gülüyorsunuz. buna karşın "bakın bunlar iyidir bunlar kötüdür" tarzı didaktik anlatımı, ne bileyim, tamam kadına şiddete herkes karşı ama bunu salonda tempo tutulacak bir marşa çevirip konuyla ilgisiz olmasına rağmen araya sokması falan biraz sıkıyor.

bir de oyunun başında uzun süre saklanacak bir yer arıyorlardı, ikinci yarıda "süremiz azalıyor bir an önce gitmeliyiz" e döndüler. polis karakterinden ötürü mü fikir değiştirdiler bilmem ama sanki iki perde arasında bir öyle bir böyle olunca o da battı bana biraz.

saatler - micheal cunningham

michael cunningham'ın başyapıtı. micheal cunningham mrs. dalloway ve belki de daha çok virginia woolf ile uyum sağlayan bir roman yazıyor ve ne de iyi yapıyor. kitap üç kadını temel alır; intiharı öncesi virginia woolf, 90'lı yılların sonu kent yaşamında yaşayan, editör clarissa vaughan -ki kendisi mrs dalloway'e tekabül eder- ve 1950'li yıllarda yirmili yaşlarının henüz başındaki kaliforniyalı ev kadını laura brown hikayeleriyle var oluyorlar.
editör clarissa, yakın arkadaşı richard için parti hazırlar. bu parti telaşı süresince biz bir woolf'un yaşamına bir de 50'li yıllardaki laura'ya bulanırız. mutsuzluğun ve mutlu olmaya çabalamanın süreci dikkatlice çözülürken richard karakteri acımasızca okura çarpar.

"bu işi becerip beceremeyeceğimi bilmiyorum," diyor. "biliyorsun işte. parti ve tören ve ondan sonraki saat ve ondan sonraki saat." "partiye gitmen gerekmez. törene de gitmen gerekmez. hiçbir şey yapman gerekmez." "ama yine de saatler var, öyle değil mi? bir saat, sonra bir saat daha var, o saati geride bıraktığında, ulu tanrım, arkasından bir başkası geliyor. öyle hastayım ki."
robespierre 06 Nis 2015 22:22

fırsat olsa ölüm anında yazılabilecek bir kaç satır

edebiyatımızda beşir fuad'ın 5 şubat 1887'de bileklerine morfin enjekte edip damarlarını kesmesi suretiyle intihar ederken* "arzu ettim ki, bir insanın öldüğünü ve ölürken neler duyup hissettiğini bildirmek suretiyle insanlığa bir faydam dokunsun" dediği, damarlarından kanlar akan elinin tuttuğu kalem, kan ve mürekkep karışımı şu metni dökmüştür kağıda:

"suret-i varaka,
ameliyatımı icra ettim, hiçbir ağrı duymadım. kan aktıkça biraz sızlıyor. kanım akarken baldızım aşağıya indi. yazı yazıyorum, kapıyı kapadım diyerek geriye savdım. bereket versin içeri girmedi. bundan tatlı bir ölüm tasavvur edemiyorum. kan aksın diye hiddetle kolumu kaldırdım.baygınlık gelmeye başladı.

canib-i zabıtadan gelecek tahkik memuruna size anlatmağa mecbur olmadığım bazı esbabdan dolayı terk-i hayata mecburiyet gördüm. kendi kendimi öldürdüm. benim yazım ve imzam alem-i matbuatta bulunan muharrirlerce malumdur. binaenaleyh beyhude işgüzarlık edeceğim diye zaten matem içinde bulunacak familyam azası hakkında bi-lüzum tahkikata girişip de onları iz'ac etmeyiniz. şu itirafnamem intiharın vukusunu müsbittir. sizin vazifeniz kağıdı alıp bir jurnal ile makama takdim etmekten ibarettir.
vücudumu teşhir olunmak üzere mekteb-i tıbbiyye'ye teberrüan bahşettim. cenaze oraya naklolunmalıdır.

beşir fuad"
nuranyum 14 Nis 2015 14:15

devlet nedir - cem eroğul

hoca'nın profesörlük tezidir. devlet'e ilişkin kaba marksist yaklaşımlara önemli eleştiriler getirmektedir. hoca'ya göre, gerekliliğinin ve güçlüğünün bilincinde olmasına karşın, marx hiçbir zaman bir devlet kuramı geliştirememiştir. gerçekte, "marksist devlet kuramı", lenin'in devlet ve devrim'i ile gramsci'nin katkılarından sonra bile, ilk adımlar düzeyinin ötesine geçememiştir. kitabın odağında marksizm değil, devletin temel doğasının açığa çıkarılması yer almaktadır. "devlet" toplum anlamında değil, aygıt anlamında kullanılmaktadır. inceleme konusu gerektirdiği ölçüde hoca, marksizmden ne anladığını da açıklamaktadır.

hoca'nın ifadesiyle bir toplumsal nesnenin doğasını tanımlayan şey; onun yaptığı iş, yerine getirdiği görev, oynadığı rol, kısacası onun işlevidir. devlet, esasen siyaset yapar. siyaset devletten eskidir ve kapsadığı alan devleti aşar. yine de siyaset iş bölümüne konu olduğunda beri siyasal uğraşın ağırlığı devletçe omuzlanmıştır. siyasetin tümü devlet eylemi olmasa da, devlet eyleminin tümü siyasettir. siyasal eylem, ister devlet tarafından ister onun dışında gerçekleştirilsin, daima devlete ilişkindir.

üzerinde anlaşılmış bir tanımı olmasa da siyaset, belli bir üretimi biçiminin varlığı ve gelişimi için gerekli olan koşulları toplumsal çapta sağlama uğraşı olarak tarif edilebilir. "siyasetin işlevi nedir?" sorusunu yanıtlayabildiğimiz ölçüde devletin doğasına da yaklaşmış oluruz. siyasal uğraş, esasta devlet tarafından yerine getirilen, üç temel işlevden oluşur. bunlar, toplumun ortak çıkarına, egemen sınıf çıkarına ve devletin kendi çıkarına hizmettir. kitap bu işlevlerden her birini ayrı bölümler halinde ele almakta, sonrasında da devletin bu işlevlerce biçimlendirilen karmaşık doğasına ve geleceğine ilişkin çıkarımlar yapmaktadır.

bence bu çalışma, marksizmin yerli yersiz kullanılan bir şablon gibi anlaşılmak yerine; bir analiz çerçevesi, yöntemi olarak kavranabileceğini, esaslı bir eleştiriye tabi tutarak geliştirebileceğini ortaya koymaktadır.
mutlu 03 Nis 2015 11:32

bir ömür: ilknefes

1
zamansızdır insanın hayalleri. kimsenin seçemeyeceği kadar hür, her insanın acısına tahammül edemeyeceği kadar kırıklarla doludur. insan kurduğu hayalden sevdiklerine bahsederken, kırılacak eşya kolisine yapıştırdığımız ifadeyi koymak istiyor," dikkat edin kırılacak olan hayallerim kadar, benim! "...

2
sıradan semt pazarı günlerinde; kapalı renkte bir pardösü üzerinde gök kuşağını andıran eşarp ile ruhsuz şekilde ucuza meyve-sebze almaya çalışan kadınları siz de görmüşsünüzdür... onlar ki bizim analarımız, onlar ki hayatlarında bütün hayallerden feragat etmiş yegâne kişiler. ama asıl değinmek istediğim konu biraz farklı, onların bizim yaşlarımızda yok muydu hayalleri? yok muydu kafalarında canlandırdıkları bir hayat şekli? hepsi bu monotonluğu isteyecek kadar kör olmuş olamazdı…

biz de aslında o günlere sürüklendiğimizin farkında değiliz, yanımız da olan eşimizin açtığı televizyon programını izlerken elimizdeki kabağın içini soyarak hayat geçirmekten farkımız nerede? biri bize nasıl yaşayacağımızı, diğeri neler yapıp yapamayacağımızı söylüyor... ancak hiç biri bizim ne şartlarda yaşadığımızı ve neler ile imtihan edildiğimizi merak etmiyor... sadece insanlar bize koydukları sınırları söylemek ile yetiniyor. bunun neresinde özgürlük, bunun neresinde hayalperestlik...

kaybedilen bir nesil daha, nice milyon nesil gibi...

3
günümüz toplumunda; yaşadıklarından kazandığı (acı veya tatlı) tecrübeye rağmen, yaşama şeklini ve hayata olan duruşunu kaybetmeyecek kadar dik durmayı başaran insanlar görülmeye başlandı. zaman içerisinde toplum bu insanların yakınlarına baskı(norm ile) kurarak o kişilerin bundan etkilenerek değişebileceğini varsaydı. bu insanlar ahlaklarından başlayarak kültür, din, zevkler ve kişiliklerinden vazgeçen zorlu bir yolculuğa çıktı. her gün aynada farklı bir kişi ile ısmarlaşıp diğer insanların arasına karışmak onları bekleyen sürecin sonu oldu.

4
çok azımız iyi bir toplumsal statüde dünyaya gelmeyi başaracak kadar şanslı bireyler olabiliyoruz. geriye kalanlar ise her gün statüsünü yükseltmek veya daha iyi hayat şartlarında yaşamak için ter döküyor. bu ne kadar işe yarayacağı tartışılır. çünkü karl marx'ın da belirttiği gibi " kişinin kimliği toplumu oluşturmaz, toplum kişinin kimliğini oluşturur ".

yine de bazı insanlar doğuştan el gibidir. onlardaki direnç ve sabır demir de bile yoktur. o insanların duruşunu zaman veya tecrübe etkileyemez. ancak bir elin taşıyacak fikri olmadan işlevi olmadığı için bağlı oldukları statüden bir adım ötesine ya da gerisine ilerleyemezler. kimileri ise doğuştan güçlü fikirler inşa edecek alt yapıya sahip dünyaya gelmişlerdir. onlar hayal dünyalarında yarattıkları paralel gerçeklik ile yatıp kalkarlar. fakat maalesef onların da fikirleri inşa edecek el olmadan bir hiçtir.

her yaşanana, her gelişmeye rağmen hayata karşı bakış açısını olumlu tutmaya çalışan kesim ise oldukça sınırlıdır. bu insanlar kalp gibidir, her topluma, her canlıya gereklidir. bu yüzden eller ve zihnin arabulucusu rolünü kalp üstlenir.

5
6
herkes bana neden bu kadar realist yaklaştığımı sorup durdu; bu kadar yaşanmışlığın arasında bir kez olsun suratımdan gülümsemeyi eksik görmediklerinden emin olmama rağmen… düşündükçe fark ediyorum; o kadar uzun süre

maske takmışım ki insanların arasında, maskenin altındaki kişiliği unuttuğumu daha yeni hissedebiliyorum. içimde ne bir duygu, ne de hayal kuracak güç kaldı. her gün işe giden, çalışan, yemek yiyip hayatını idame ettirmeye çalışan kişi kim diye sorar durur oldum kendime. içimde kalan son bir ben ile yazabiliyorum bunu. gerçekten yaşamak bu muydu? yoksa bizim yaşamaktan beklentilerimizi yükseltmemizin sonucunda mı bu gerçeklik bize acı geliyordu?

doğru ya; bir de ben vardı. sıradanlığına olağan üstü farklılık yüklemiş ben… kimsenin benim kadar sevmemiş olduğunu iddia eden, kimsenin benim babam kadar güçlü olmadığını filmlerde gördüğü sahneleri babası yapmış gibi anlatan ben… sahi ya, ne oldu o bana? bir gün gözümü açtığımda bu tanımadığım beni gördüm aynada. ne kalmak bildi, ne de gitmek… bazen küçük mutluluklar hissettiğimde bile, bir gün bitip geri geleceğini bildiğim biriydi o! ve döndüğünde…

7

çabuk inanan insanlara imrenmemek elde mi? sabah 8'de işe gidip, akşam 5'de çıkıp; makine düzeninde bir dişliyi aratmayacak şekilde monotonluğun esiri olmuş insanlar… kredi kartı borçlarının, hayallerindeki arabanın, markası için para saydıkları kıyafetlerin içinde boğulmuş insanlar… ben de isterdim bu düzenin bir parçası olmayı, ancak bu düzende kendime verebildiğim tek yer; " cıvatası oynamış bir dişli " veyahut da " uyum sağlamayan bir parça ". normal bir makine görevlisi bu durumda o parçayı değiştirir. ancak benim görevlim olduğunu düşünen ailem aynı lükse sahip olmadıklarını küçüklüğümden beri bilirlerdi. o yüzden sürekli garanti kapsamını bahane ederek teknik servise, yani psikiyatri servislerinde bu duruma çözüm aradılar. önce ilaç desteği ardından soyutlama çabaları, ardından isyan eden bir ruh ve bu durumu durdurmaya ve iyi olduğunu roller ile göstermeye çalıştığın bir aile… cebinde taşıdığın maskeler kadar tanırsın insanları, ancak maskelerin sayısını arttırdıkça kendinden bir parçaları da harcaman gerektiğini fark eder ve bu gerçek ile yüz yüze yaşarsın…

8

9

her kurduğu hayali elin de patlamış birini tanırdım; onunla yaptığımız uzun sohbetler de bana anlatacağı sürekli yeni hikâyeleri olması beni şaşırtırdı... biraz ondan bahsetmem gerekirse, yaşadıkları anlı-şanlı şeyler değildi, ama onu bitirmeye yetmişti. ailesi parçalanmış, çoğu arkadaşı tarafından terk edilmiş, sevgilisi cebindeki paranın gidişiyle birlikte yavaş yavaş kaybolmuştu... halen daha böyle insanlar maalesef var.

kendi sessizliğime kaybolduğum samsun'daki bir yaz günün de, tekrar karşıma çıktı. garsonun tam o geldiği sırada getirdiği bir bardak çayın güzel bir sohbetin habercisi olduğunu fark ettim... ona yönelir yönelmez, bana kim olduğumu sordu... böyle bir soruda biraz afalladım, ona beni tanıdığını anlatmaya çaba gösterdim ama yetmedi. tekrar sordu " kim olduğunu biliyor musun? "... denilecek bir şey kalmayıncaya dek kendimi ifade ettim. yetmedi... " sen ne kadar sensin ki? ailenin seçtiği, onlarında ailelerinin seçtiği bir dine bağlısın... ahlakın mahalle de öğrendiğin kadar, kültürün televizyonda izlediğinle sınırlı... yasalardan korkmana bile gerek kalmıyor değil mi? ama korkuyorsun... çünkü için de bir de sen varsın... o seni hiç dinleyip kim olduğunu öğrenebildin mi? bu fedakârlığı hiç yapabildin mi? "... bu kadar ağır bir cevabı siktir ettim, bu kadar olağan dışı bir konu beklemiyordum... ona biraz daha dikkatli baktığımda sarsılmış olduğunu görmüştüm, ne olduğunu sormama gerek yoktu, olanları biliyordum zaten. ama bu konu hakkında uzun vakittir düşündüğünü ve ilk üzerine konuştuğu kişinin ben olduğumu hissediyordum...

söylediklerini düşünüp cevap vermem gerektiğinde haklı ya da haksız olduğunu düşünmeden birden kendimi savunmaya başladım... fikirlerim benim için özeldi, onlar alıntı değillerdi... ona bunu saatlerce anlatabilirdim ama bir kaç altın cümle ile onun kafasındaki soru işaretlerini kırabileceğimi fark ettim... çünkü diğer anlatacaklarıma vereceği cevaplar muhakkak vardı; " dünya üzerinde bulunan insanların çoğu belirli bir dine mensup insanlar, yasalara göre yaşıyor ve olabildiğince standart ve normalleştirilmiş bir hayat tercih ediyorlar. insanlar neden mutlu olduklarında kendilerini sorgulasınlar ki? "... beklediğim tepkiyi vermemişti, biraz durdu... önce biraz ufuğa doğru göz dikti, sonra " sence bütün bu insanların kandırılmış olma olasılığı hiç mi yok? insanların mutluluğundan söz etmiyorum, üzüntülerinin sebepleri de bunlar değil mi sence? savaşın, karşılıklı anlaşmazlığın başlıca sebepleri de bunlardan çıkmıyor mu?

10

gördüklerimize güveniyoruz, güvenmeliyiz de… gözlerimizin bizi yanılttığı durumlar hiç mi olmadı peki? misal; her gece gökyüzüne baktığımızda, aslında milyonlarca yıl geçmişi seyrettiğimizin farkında bile değiliz… o kadar anlam yüklediğimiz yıldızlardan belki de geriye kalan ışıkları seyrediyoruz ve buna onlarca, binlerce mana yüklüyoruz.

" gözler ruhun aynasıdır " söylemini çoğu kişi savunur. fakat ruhun aynası olabilecek tek yer ellerdir. eller çeker her yaşanana rağmen yükü, gözler sürekli var olandan daha iyi bir yer aramak ile meşguldür. biz bu söylemin biz de bıraktığı etki ile hayatımızı sürdürürüz. bu bize var olan konumumuzdan bir adım ötesinde olmayı gerektirir. bu bir döngüdür, istediğin yeri görür ve ulaşırsın. sonra bunu tekrarlarsın. böylece hayatımız sürer ve biter.

her yaşanana rağmen bize sahip çıkan ellerdir, bizi ayağa kaldıracak gücü ondan alırız. yaşadığımız ne olursa, olsun her zaman devam edecek delayed'i ellerden alır ve gözlerimizin bize gösterdiği konum için tekrar, tekrar mücadele ederiz. sonuç ne olursa olsun; eller yorgun, gözler yine arayış içerisinde kalır.

irade ve özgürlük

eğer dünyada sadece tek insan olsaydı çok yaşayamazdı. vahşi doğa tarafından katledilir bünyesine katılırdı.

tek başına bir insan hayatta kalabilmek için avlanmak ya da toplayıcılık yapmak zorunda kalacaktı. bu sürece girdiği andan itibaren diğer yırtıcıların rakibi haline gelir, donanım eksikliği ile av olurdu. özetle tek başına insan güçsüz bir yırtıcıdır, düşünemez, üretemez, akıl yürütemez, savaşamaz. evrimsel olarak bakınca insanın hem yırtıcı(etçil) olması hem de donanım eksikliği farklı yönleden gelişmesine olanak sağlamış olabilir. yani zayıflığın aşırı telafisi olarak hayatta kalmak adına akıl yürütme ve birlik olma durumuna geçmiş olabilir.

aynı zamanda tek değil iki insan olsaydı bu seferde birbirlerini rakip görebilirlerdi. zaten kısıtlı olan beslenme imkanlarını paylaşmak istememe durumuna girebilir, biri diğerini katledebilir sonra diğer yırtıcılar tarafında kendisi de öldürülebilirdi.

elbette insan türü bir iki kişiden ibaret değildi, evrim de bir grubun temsilidir. insan belki de diğer yırtıcılardan farklı olarak en çok da kendi türünden bireyler tarafından risk altındaydı. fiziksel olarak kendine denk olan ve aynı yiyecekleri talep eden diğer insanlar ve dahi benzer yolda ilerleyen diğer yırtıcılar tarafından risk altındaydı. fiziksel olarak hayatta kalma imkanı yaratması hayli zordu.

dolayısıyla insan türünün bu iki sorun için iki çözümü vardı. 1- diğer yırtıcılara karşı birlikte hareket etmek, avlanmak. 2- kendi aralarında hayatarını garanti altına alabilecekleri bir sözleşme imzalamak.(ahlak ve hukuk kuralları)
insan asla sosyal bir varlık değildi, insan özgür ve tek başına yaşayacak bir varlıktı. dğer yırtıcılar gibi hayatta kalma ve üreme güdüsüyle var olma halindeydi. fakat bu şartlarda hayatta kalmak pek de mümkün görünmediği için ilk olarak özgürlüğünü bir topluma sattı.

komün ya da toplum oluşturarak hem kendi türüne karşı can güvenliğini sağlamış oldu hem de diğer yırtıcıların fiziksel üstünlüğüne karşı bir argüman ortaya koyarak avcılıkta öne geçme şansı yakaladı. toplumların dünyanın her yerinde genel geçer ilk kuralı topluma ait bir başka bireyi öldürmemektir. bu davranışın cezalandırılmasıdır. bu algılandığı gibi bir toplumun kuralı kaidesi değil bizzat toplumu oluşturan bireylerin hayatta kalma güdüsünün bir sonucudur.

yani tek cümleyle özetlemek gerekirse doğuştan hayatta kalma ve üreme güdülerine sahip olan insan hayatta kalmak amacıyla özgürlüğünü topluma feda eder.

dünyanın herhangi bir yerinde bir araya gelen insan topluluğu kendi türünü öldürmeyi yasaklar. toplumda yaşayan bir bireyi öldürmek suçtur, ahlaksızcadır ve böylece yanlış kavramı ilk defa karşımıza çıkar. doğanın aslında yanlış ya da doğru yoktur, bunlar hayatta kalma güdüsünün eserdir. ilk yanlış toplumu oluşturan bireylerden birini öldürmektir. ve her zaman yanlışlar bize doğrunun ne olduğunu gösterir. bir şeyin doğru olduğunu iddia etmek için yanlışı göstereriz, hiçbir şey tek başınayken yani ortada bir yanlış yokken doğru olarak tanıtılmaz.

öldürmenin yanlış olmasının sebebi ise toplumun bir araya gelme amacıyla çelişmesidir. toplum bireylerin can güvenliği için oluşurken aynı toplum bir kişinin canını alırsa amaç birliği bozulur.

toplum bir anlaşma bir taahhüttür. hayatta kalma koşullarına karşılık kendi türünden başka bir bireyi öldürmemeyi taahhüt etmektir.

buradan yola çıkan topluluk, benzer şekilde ortak amacın ürettiği yanlışları ve doğruları ortaya koyar. ortak amaçlar hayatta kalmak mevzusunun dışına çıkar, çünkü asgari imkanlar sağlandığında mevzu avlanmaya, barınmaya ve üremeye dönüşür. her biri yeni yanlışları yeni doğruları ve yeni kuralları getirir. nihayet karmaşık düzende kendi türünün güçlenmesi gelişmesi için "sistem" dediğimiz ahlak, hukuk ve din kurallarıyla şekillenen oluşum meydana gelir.

toplum ilk başta bireyin can güvenliğini sağlamış, kendi türünün saldırma riskini ortadan kaldırmış, sonrasında birlikte hareket ederek avlanmada diğer yırtıcılara üstünlük sağlamıştı. şimdi ise toplumu bekleyen şey avını ve mahsülünü paylaşmak olacaktır. çünkü yeni düzende biriken av ve mahsül için toplumda eni bir savaş meydana gelebilir. yeni bir anlaşma yeni bir sözleşme şart olmuştur. paylaşma kurallarını belirleyecek ve güvence altına alacak sisteme ihtiyaç doğmuştur. ikinci yanlış burada karşımıza çıkar. paylaşmamak yanlıştır. içinde bulunduğu topluma ürettiğini vermemek suçtur.

her geçen gün bir araya gelen insan topluluğu yanlışları ve doğruları topluluğun ortak amaçları doğrultusunda sıralar. dolayısıyla yanlış ve doğruların en temel amacı bireyin hayatta kalmasıdır. kendi türünü öldürmemeyi taahhüt eden insan mahsülünü de paylaşmayı kabul ederek özgürlüğüne ikinci darbeyi indirir.

sistem güçlenip büyüdükçe, insanlar hayatta kalma güdüsüyle bir araya geldiğini unuttukça, yanlışarın sayısı ve bununla birlikte cezalar, kurallar arttıkça insan amaçsızca topluma hizmet eder hale gelir.

tüm bunlardan yola çıktığımızda doğru olanları seçmek bir tercih değil doğamızın bize mecburi kıldığı bir zorunluluktur., paylaşmak ve toplumda bir görev almak zorunluluktur.tüm tercihlerimizi hayatta kalabilmek uğruna yaparız ve hayatta kalabilmemizi sağlayacak olan seçenekler varken özgür bir seçim yaptığımız söylenemez. karmaşık düzen içinde sunulan binlerce tercih imkanı özünde birey olmanın gerektirdiği çok sayıda zorunlulukların listesidir.

irade kavramı varlığını sürdürmek isteyen insanın yapmak zorunda olduğu binlerce seçenekten birini mecburen tercih etmesi noktasında ortaya çıkar ki bu tam anlamıyla irade değildir, sıtmaya razı olma halidir.

ölüm riski düşük olduğunda bireyler mutluluk peşinde koşabilir. mutluluğu haz duygusunu tatmin ederek yaşama yoluna da gidebilir, daha komplike şekilde bilgi ve güç elde ederek lüks ve rahat bir hayat için de savaşabilir. çünkü ortada canını korumasını gerektirecek yüksek riskli olaylar yoktur. toplumun parçası olan birey "doğrular" olarak nitelenmiş işleri sırasıyla halletmek fikrinden yola çıkar. doğruları yapmak toplum düşüncesine göre mutluluğun kaynağıdır. (hatırlarsak doğru ve yanlışlar bireyin hayatta kalması için uydurulmuştu)

yapmak zorunda olduğumuz iki şeyden birini seçmek ne denli irade göstergesiyse binlerce şeyden birini seçmek de aynı derecede irade göstergesidir. doğru denilen kavramların belli bir amacı olduğuna göre doğruları seçmek üzere kullanılan irade kukla değil de nedir? tek başına bir insanın doğruyu tanımlayacak kelimesi bile yoktur, konuşmaya ihtiyaç duymaz. doğru olanı toplum belirlerken bireylerin tercihlerinde doğruyu seçiyor olması sadece yanılsamadır. bireyin bu tür bir yetkinliği yoktur, ne doğru olanı bilebilir, ne de seçimini ona göre yapabilir. dolayısıyla irade gösterme hali değildir. birey var olma anından itibaren toplumun bir parçası, ve nihayetinde toplumun kölesidir, özgür değildir. özgürlük feda edilmiştir, irade toplumun bir kuklasıdır.

piknik

Madem ki yeme-içe konusunda bir şeyler yazmaya soyundum, o zaman bu yazının sonunda sizi mutfağa göndermem farzdır. Bu ilk yazımda hepimizin, özellikle, çocukluğunda ayrı bir yeri olan bir etkinlikten ve o etkinliğin asıl başrolünde olan gıda arkadaşlarımızdan bahsedeceğim.

Bu arkadaşların bir çoğunu her yerde bulabilir, görebiliriz. Her zaman, günün her saatinde yiyebiliriz. Hepimizin evinde vardır. Çocukluğumuzun en temel gıdaları gibi bir şeydir bunlar. Ama bazıları da bu etkinlik gibi daha özel günlerde arz-ı endam eder. Ortamı şenlendirmek için yapılır, yeyilir.

Kalabalık aileye sahip olanlar bana göre daha çok şanslıdırlar. Her zaman bir hareketlilik, hep bir aksiyon, yaramazlıklar, haşarılıklar... bitip tükenmez kalabalık ailelerin aksiyonu. Ve böyle ailelerde yapılan en ufak bir etkinlik, en ufak sıradan bir durum olay olur, efsane olur.

İster kalabalık aile olsun ister çekirdek aile, bahar mevsiminde ve özellikle yaz mevsiminde yapılan bir etkinlik olan piknikler unutulmazdır. Çoluk cocuk, cümbür cemaat gidilir bu pikniklere. Havanın en güzel olduğu zaman ayarlanır bu piknik denilen tatlı hengame için. Ne sıcak ne soğuk olan bahar ayları en güzel zamanlar olsa da gölge bir yer bulunduğu takdirde yazın en sıcak günü bile gidilebilir. Ve elbetteki haftasonu olur. Pazar günleri bu iş için biçilmiş kaftandır. Çünkü babanın izinli olduğu gündür Pazar günü ve aile tüm bir hafta Pazar gününün gelmesini beklerler.

Ve nihayet Pazar günü gelir çatar. Asıl iş annelerde, ablalarda, teyzelerdedir şimdi. Pikniğin kendisinden sonra en güzel yanı; yemekleridir tabi ki. Ve bu güzelliği bize sunacak olan kişiler de anneler, ablalar, teyzelerdir. Piknikte biti kanlı çocuklar deki gibi koşturur, enerjilerini atar, temiz hava alırlar. Anneler, ablalar, teyzeler gölgeye çekilip dinlenir, muhabbet eder, el işi yaparlar. Babalar, abiler ve amcalar da tavladır, okeydir, kağıt oyunlarıdır vs bunlarla oynarlar. Yani piknikte 7'den 77'ye herkes için ayrı bir güzeldir. Amaaa... bütün bunların güzel olmasının sebebi de, piknik yemekleridir tabi ki. Bir gün öncesinden hazırlanmaya başlanır. Birisi samaları yapar. Birisi, biber dolmasını. Birisi patates haşlar. Birisi sigara böreğini kızartır. Birisi sebzeleri ayarlar. Birisi peyniri, zeytini, domatesi, salatalığı, taze soğanı... hele bunlar kendi ürünleri ise tadından yenmez. taze ekmek arasına bunlar doldurulur ve çocukların eline tutuşturulur ara soğuk olarak. Önce onların biraz karnı doysun. Ekmeklerini ellerine alan çocuklar top peşine yeşilliğe koşmaya başlarlar. Bir ellerinde ekmek bir taraftan da koşar zıplarlar. Hallerinden gayet memnundurlar. Kim memnun olmaz ki bu durumdan değil mi? Ama o ekmekler yeter mi onlara? Tabi hayır. Bu sadece annenlerin vakit kazanma taktiğidir. Asıl yemekler hazırlanıp ziyafet sofrası kuruluncaya kadar çocukları uzak tutmak amacıyla yapılmış bir plandır.

Bu arada da masa açılır ya da yere örtüler serilir ki en tatlısı yerde yemektir. Diz çökersin, bir süre sonra ayakların ağrısa da karıncalansa da umrunda olmaz. Yumulursun yemeklere. Çay mutlaka olacaktır tabi ki. Onsuz olmaz. Termoslarda çaylar sıcak sıcak bekler bizi. Belki kola ya da meyve suyu ile içeçek mönüsü çeşitlendirilebilir ama çay demirbaştır her zaman.

Sofraya şöyle bir bakarsın ki gözlerin açılır, iştahın kabarır. Hepsi birer sanat eseri gibi durur bütün yemekler. Temiz hava, tüm aile, herkes halinden memnun ve mutlu, bir de yemekler şahane.. bütün kış özlemini çektiğimiz an işte bu andır.

Hangi yemekten başlayacağına karar veremez insan. Çocuklar ise o yedikleri ekmek arasını çoktan eritmiştir bile. En önce onlar saldırır yemeklere. Tabağa koymak nerde görülmüş, kaplara saldır!

Açılış yaprak sarmasıyla olur. Limonlu ve zeytinyağlı... en çabuk o biter. Soğuk da güzel olduğu için çerez gibi yenir mübarek. Sigara tiryakileri nasıldır hani ,bir sigara bitmeden diğerini yakarlar. İşte bu sarma da birisi ağızda bitmeden diğeri alınır ve ısırılır. Ama mideyi tıkamamak lazımdır. Sırada çok yemek var daha. Arada çaylardan da bir yudum alınır. Ohh yarasın. Sonra ileriden bir şey gözünüzü alır. Altın gibi bir şey parlar ordan. Sapsarı ve tek bir boy... işte sigara böreği de ordadır. Hiç malzemeden çalınmamış. Bol bol koyulmuş valla. İçi dolu en büyük sigara böreği alınır. Domatesle çok iyi gider bu, bir yudum da çay her ısırıktan sonra. Daha ne olsun ayol..

Börek faslı da bittikten sonra sırada ne var diye bakınırken biber dolmasına gözler ilişir. Yaprak sarmadan bambaşka olan bu güzide yemek de pikniklerin olmazsa olmazıdır. İkişer üçer tane yenir de bana mısın demez. Zaten temiz havada iştahlar da açılmıştır. Biber dolmaları da gitti mi mideye? Gitti.. mission completed!

(ikişer üçer yediğimiz biber dolması arkadaşlarımız)

Çaylar tazelenir bu arada. Birer yudum içilir ki mide rahatlasın biraz. Sonra yine sofra başına dönülür. Arada atıştırmalıkların da gönlünü almalı. Zeytinler, domatesler, salatalık, yeşil taze soğan... patates haşlaması orda boynunu bükmüş bakın. Nasıl da kalbi kırık, onu kimsenin sevmediğini düşünüyor. Olur mu hiç öyle şey canım deyip bir tane alırız elimize ve kocaman bir ısırık ile götürürüz mideye. Diğerleri de sevinir. Sıra onlara gelmiştir çünkü. Bu arada patates haşlaması kesinlikle ama kesinlikle domates ve zeytin ile yenir. Onlar ayrılmaz bir gruptur.

Temiz hava iştahımızı açtı tabi. biraz ara verelim. Sıradaki yemekler için yer açılsın midemizde. Şimdi sıra top oynamaya geldi. Yakan top, istop... karınları “şimdilik” doyan çocuklar top oynamaya başlamıştır. çocukların oyunlarına karışıp itina ile oyunları bozulur ve başlanır cümbür cemaat top oynamaya. Yediklerimiz biraz erir belki oyun esnasında. Bir süre oyun oynanır, herkes mutlu ve memnundur hayatından mis gibi. Yakan top ya da istop farketmez. Önemli olan oyun oynamaktır. Baya bir koşturulur top peşinde, oynanır, terlenir ve birazcık da olsa yediklerimiz erir. Ve sonra sofra başına dönülür tekrar. Her şey bırakıldığı gibidir. Biri son kalan sarmaları götürür diğerlerinin “onu ben alacaktım yaa!” bakışlarına aldırmadan. Biri biber dolmasına razı gelir. Diğeri sahneye en son çıkan ve çok tüketilemeyen mercimek köftesine saldırır. Oyuna koşarken çocuların ağızlarına tıkıştırılamayan haşlanmış yumurtayı birisi yer yeşil taze soğan ile birlikte... derken sofra çekirge sürüsü geçmiş gibi bir hale gelir. Varsın olsun, ağzımızın tadı bozulmasın.

Peki bitti miii?? Hayır tabi ki de. Sadece filmin ilk yarısı bitti. Çaylar doldurulur birer bardak daha. Sıra tatlılara gelir. Sanki hiç yemek yenmemiş gibi iştahlar kabarır tekrar. Kekler, kurabiyeler çıkar ortaya. Kakolu kekler, havuçlu kekler, ki bunu ben kendim için yaptım, kurabiyeler... hepsi de pastane ürünü gibi. Belki de yetişmedi de pastaneden alındı, çaktırma, yemene bak sen.

Arada sohbet, muhabbet gülüşmeler, kahkalar gırla gider. Vee sıra meyvelere gelir. Mevsimine göre artık Allah ne verdiyse çıkar ortaya. Karpuz, kavun... bazen her ikisi de. Aslında sadece bir tanesi bile yeter. Ooo üzüm de varmış. Bu arada üzümle birlikte ekmek yemeyi denediniz mi? Denemediyseniz deneyin mutlaka. Pişman olmayacaksınız.

Herşeyi tükettiğimizden emin miyiz? Bütün gıdalardan yendi mi? Tamam o zaman. İşte asıl şimdi mission completed! e zaten de Pazar gününün sonunda da geliyoruz. Ne gündü be!! Mideler tıka basa tok. Mutluluk yüzdesi full. Çocuklar bütün enerjilerini atmışlar. Anneler, ablalar, teyzeler bütün bir hafta evde olup ev işi yapmanın acısını çıkarmışlar... daha ne istenir ki başka?

Toparlanma zamanı artık. Aman etrafta çöp bırakmayalım. İşte en sonunda geri dönüş yoluna çıkılır. Herkes yorgun ama mutludur. Eve kadar kimseden çıt çıkmaz. Artık evlere dağılma zamanı geldiğinde “bunu tekrar yapalım” temennileri yükselir. İlk fırsatta tekrar piknik planları kurulur.

Bu piknik olayının başka bir çeşidi daha vardır aslında. O da mangallı olanıdır. Et, tavuk, köfte, mantar... artık ne istersek mangalda hazırlanır. Bunun tadı bambaşkadır. Kokusu zaten insanı önce bir mest eder ve ağızların suyu akmaya başlar kokusuyla birlikte. Kokusunu duyumsadınız mı mangalın? Ben duyumsadım valla Mangalı yapan kişi daha az yer, o kokusu ile doyar zaten. Hele bir de mangalla birlikte demleniyorsa deymeyin keyfine. Mangal yapmanın en keyifli yolu budur. Diğerleri mangaldaki gıdanın pişmesini beklerken mangalı yapan kişi ufaktan başlar demlenmeye... bütün dert, tasa, keder uçar gider mangalın dumanlarıyla birlikte.

Bahar mevsimi de geliyorken, piknik planlarına başlasak mı ne dersiniz?

evrim

evrim hakkında onlarca teori arasından benim aklıma en çok yatan şu; tüm kozmoz evrim geçirir atomlar yapısı itibari ile değişmeye mahkumdurlar.evrim hakkında bu kadar çelişkide kalmamızın sebebi insanoğlunun tarihinin evrimi anlamasına yetmemektedir.zamanın göreceli olduğunu daha önce görmüştük,insan için ortalama ömür 80 yıl diyelim,insanoğlunu tarihi için (yamulmuyorsam) 200.000 yıl diyelim,samanyolu galaksisi 13,2 milyar yaşında... 13.2 milyar yılın sadece 200.000 yılı insanoğlu burada.

toparlayacak olursak evrim vardır ve bize göre çok yavaş işler.bazı arkadaşlar 50-100 senelik bir periyot la incelemiş evrimi bu yanlış.burada ki anahtar ölçeği büyütmek,atomunun yapısını ve atom altı parçacıkları anlayabilmekten geçer.

örnek verdiğin zürafayı atomlar oluşturur,charles darwin'i atomlar oluşturur,seni beni atomlar...atomlar değişebiliyorsa onların oluşturduğu her şey iyi ya da kötü yönde değişebilir.

atomların doğal yollarla değişerek bir şeyler oluşturması ise tamamen rastlantısaldır.13,2 milyar yıl atomların kanki olması için yeterli bir süredir. ortamında oluşan her türlü atom birlikteliği, yapısını ve kendisi korumak ister ama daha güçlüsüne karşı koyamaz.karmaşık bir sistem hali alan bu kankiler bir süre sonra (burada yazar yüz binlerce yıldan bahsediyor) yaşadıkları ortama daha uygun daha kompleks bir yapı içerisine girerler,bazıları bilinç kazanır (bkz: insan)

bu nokta dan sonra insanların (bkz: doğal seçilim) dediği ayrıştırma işlemi başlar.atom sayısı tirilyonlara ulaşan kompleks ve bilinç/içgüdü sahibi biyolojik yapılardan kusurlu olanlar elenerek,kusurlarını bir alt nesile / atom kompleksine aktarmaları engellenir.türler arasında bile doğal seçilim mekanizması acımasızdır. zihinsel/bedensel güçsüz olan (atomları yanlış kankiler ile oluşmuş) yok olur.dolayısı ile bir alt nesile sadece en iyi kombinasyona sahip türler geçebilirdi,200.000 yıl öncesine kadar böyleydi en azından...

200.000 yıl önce insanoğlunun diğer türlere göre rastlantısal olarak daha iyi bir kombinasyona sahip olmasından kaynaklı doğal seçilim mekanizması bozulmaya başladı,bozulmaya başladı demeyelim de bir süreliğine insan eli ile askıya alındı diyelim.artık insanoğlunun doğal seçilim yolu ile genlerini bir alt nesile aktarmıyordu.bir alt nesile tamamen keyfi olarak genlerini aktarmaya başladı.oluşmaması gereken kompleks yapılar ortaya çıkmaya başladı ve genetik / atom kankilerin de kusurlar vardı,fakat insanoğlu bunu görmezden gelerek üremeye devam etti,artık kompleks yapısındaki kusurları başka atom birlikteliklerı ile kapatabiliyordu.atomlara bir yere kadar hükmedebiliyordu.

(hastalanıp ölmemiz gerekirken kendi yaptığımız ilaçları/atom kullanarak yaşamaya devam etmek)
(ormanda aslan tarafından öldürülecek iken kendi yaptığı tüfek /atom ile yaşamaya devam etmek)
(volkanik zehirden ölecek iken kendi yaptığı gaz maskesi /atom ile yaşamaya devam etmek)

şimdi evrim ve olan bitene kısaca baktığımıza göre gelelim insanoğlu / doğal seçilim paradoksuna...

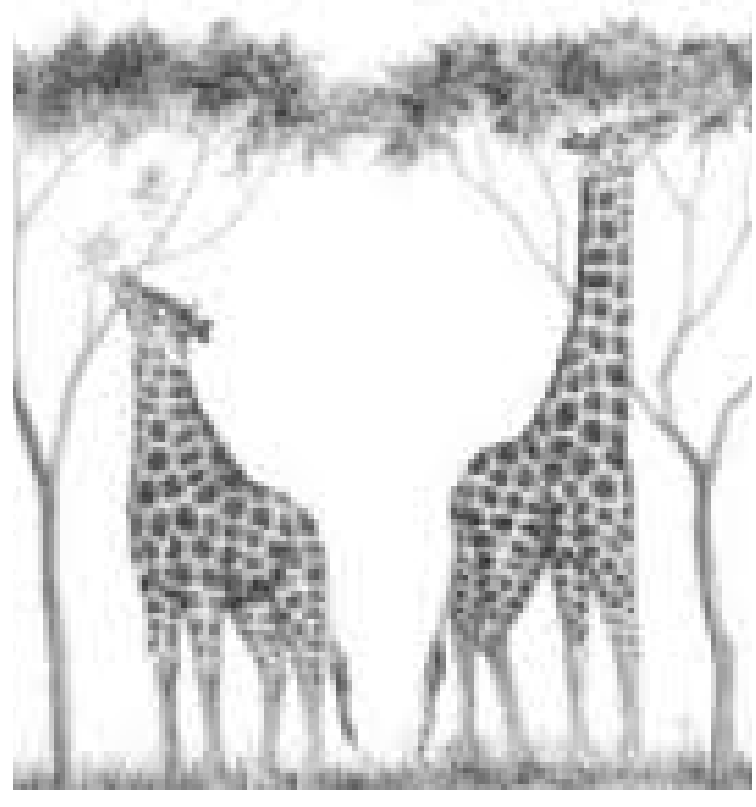

insanoğlu kısacık tarihinde atomlara o kadar fazla hükmetmeye değiştirmeye başladı ki,artık kozmoz'da bize ayrılan minnacık bölüm bozulmaya başladı.milyarlarca yıldır iyi yönde giden kompleks yapı 200.000 bin yıldır kötüye gitmeye başladı.yukarı da şöyle bir cümle kurmuştuk;

"ortamında oluşan her türlü atom birlikteliği, yapısını ve kendisi korumak ister ama daha güçlüsüne karşı koyamaz."

bu cümleye geri dönecek olursak, insanoğlu kısıtlı bilinci ve doğal seçilime karşı koymasından dolayı ortaya çıkan kusuru "ego"su yüzünden ,milyarlarca yıldır kusursuzluğa ulaşan atomları kafasına göre değiştirmesinden, karşı koyamayacağı bir atom birlikteliğini gazabına çok yaklaştı. insanoğlunu oluşturan şartlar (atom birlikteliklerı/kombinasyonlar) artık onu istemiyordu ve ondan çok daha güçlülerdi...

"doğal seçilim" kozmoz'un milyarlarca yılda ulaştığı bir kusursuzluk,200.000 yıllık götü boklu insanoğlu onu alt edemez.doğal seçilim her zaman çalışır,çünkü biz kusurluyuz ve yok edilmemiz gerekli.

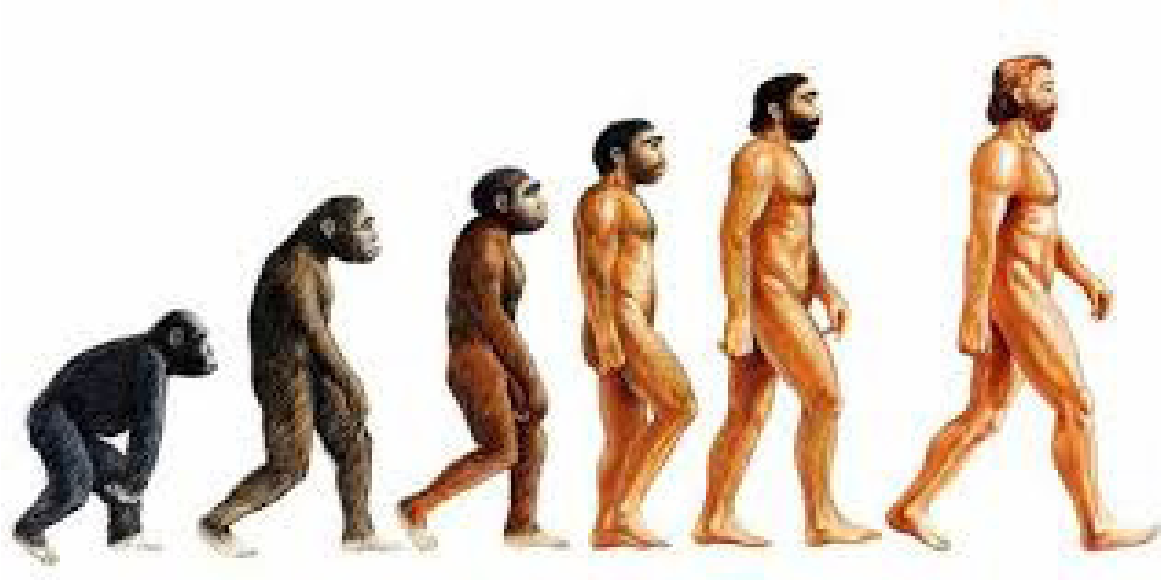

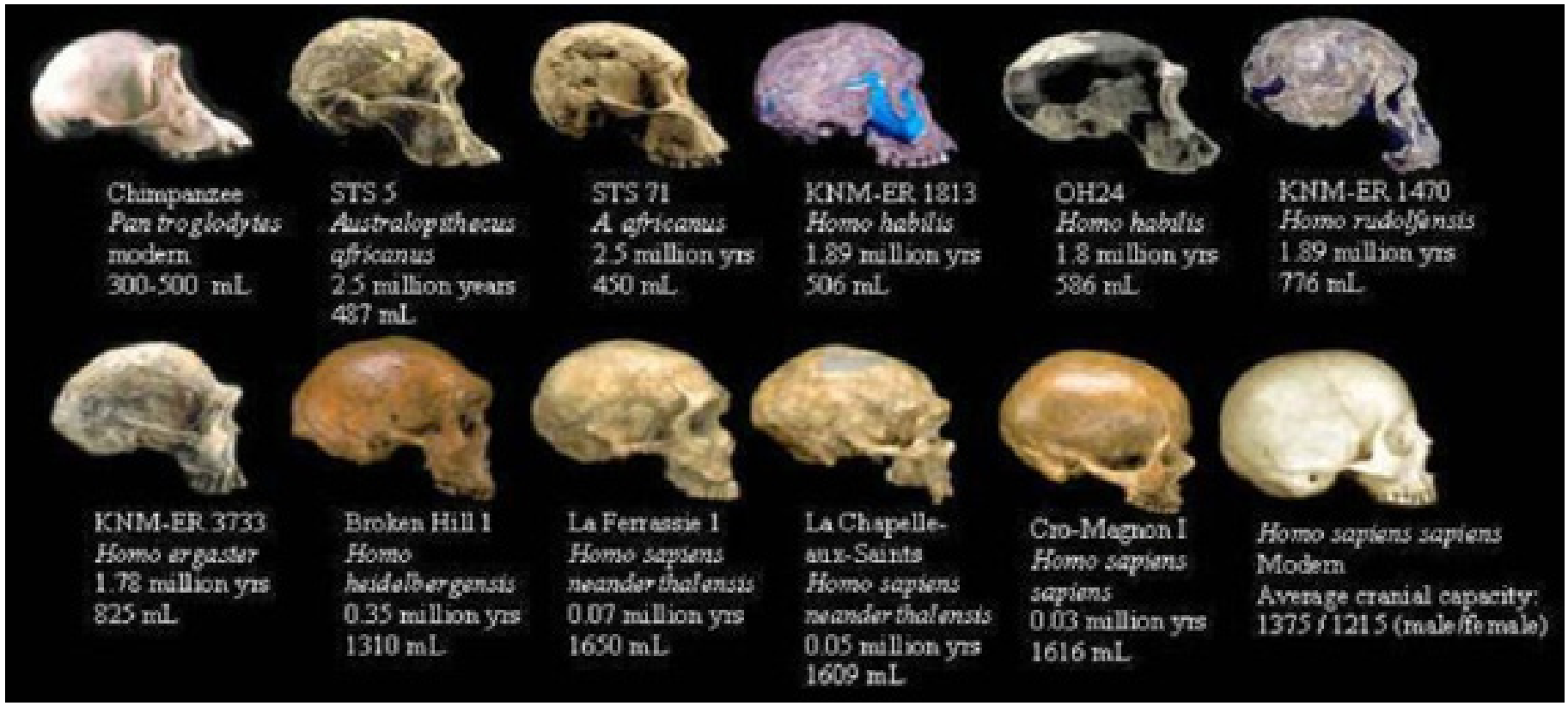

1.
yalan beş harfli
gerçek altıda
altı yalan üstü gerçek
her şey ortada

2.
uyanmak isterdim gözlerinle
ki onlarda buldum sabahı

3.
ellerin ellerime değsin
gerek yok sevda sözlerine
aşkını kelimeler değil
avuçların söylesin

4.
vapur sireni, deniz kokusu
insanları korkutan ayrılık korkusu
her vapur yanaştığında iskeleye
ayrılıyoruz senle
sen de aşinasın ayrılığa
aşinayım ben de

36-a

siyah bir eteğin, bir kırmızı gömlek
ve mavinin her tonu vardı gözlerinde
seni otobüste gördüğümde

otobüs yoldaki çukurlara düştüğünde
dalgalanıyordu saçların
açık camdan esen rüzgarın eşliğinde

ineceğin durağa geldiğinde
emindim kararlıydım
basamak olurdum indiğin merdivende

bir kar vakti hayali

Ülkelerin cetvelle çizilmişçesine dümdüz, insanın inanasının gelmediği sınırları vardı madem, o sınırları cetvelle çizen insanlar vardı, hem de dümdüz, inanır mısınız dünyanın orta yerinde cetvelle çizilmiş gibi dümdüz! insanın yok muydu? sınırları? insan ne kendi sınırını ne de toprakların sınırını kestiremedi hiçbir zaman aslında.

mart ayında, tüm sene yağmayan karın beni alaya alırcasına sürü halinde açık perdemden el sallayarak yeryüzüne intihar ettiği bir akşamüstünde geçiyordu hikâye. sanki bu evrende her şey sürü halinde intihar ediyordu. yüzden fazla balinanın karaya vurması olayını hatırlayarak düşündü bunları. belki de o hayvanlar, onlar kadar olamayan insanların hastalıklı düşüncelerine katlanamadıklarından el sallayarak ve bizi alaya alırcasına sürü halinde karaya intihar ederek eylem yapıyorlardı. kar taneleri gibi saçılıyorlardı yeryüzüne, birer siyah benektiler göründükleri gökyüzünden onlara bakınca. oturduğu yatakta ışık, sadece perdenin açık bölümünden sızıyordu, yerini giderek akşamın karanlığına bırakarak. karı daha iyi görebilmek için ihtiyacı vardı buna ve belki de balinaları daha iyi anlayabilmek için.

eski zamanların birinde bir rüya gördüğünü hatırladı. hep bir yerlere yetişmeye çalışır, bir şeylerden kaçar ya da bir şeyleri kurtarmaya çalışırdı; gecenin kuytu köşelerinde, onu kıstıran rüya kıskaçlarında. yine böyle bir karanlık kıskaçtaydı; her yer mavi, mor ve yeşilken; gökyüzü mavi, uçan bir balina mor ve uçan bir balina yeşilken..

onlar bu kez gökyüzünden bakıldığında karaya intihar etmiş, siyah siyah benekleri değilken yeryüzünün ve gökyüzünün, engin sularındaki birer mor ve yeşil benekken, benek olmaktan çok ve daha çok büyükken gördüğü bir rüyada, balinalar onu uyarmaya çalışıyordu hacivat ve karagöz'ün tayfası olduğu gemisine yanaşarak, uzaylı istilasına karşı…

sanki bu dünyanın sırlarını bir tek balinalar biliyordu, kocamanlıkları ve sessizlikleriyle birer bilge gibiydiler, yeryüzünden ve onun karanlığından uzak... yükseklerde, gökyüzünün engin sularında ve renkliydiler…

muhakkak bildikleri bir şeyler olmalıydı. bir uzay gemisinden bahsediyorlardı gelecekte ve onun dost gibi görünüp düşmanlık yapacağından, bizi bir şeyler ile aldatacağından… öyle de olmuştu nihayetinde, belki de başka bir hikâyede. güzel müzikler vardı… kötü müzikler de… anlattıkları şeyler vardı onların. güzel insanlar vardı… kötü insanlar da... onların da anlattıkları şeyler vardı… her şey bir şey anlatıyordu durmadan kulağına. onunsa aklı balinalardaydı. insan, her şeyin sahibi olmak istemese, kendinden büyük varlıkları bile kırmak isteğine düşmeyecekti belki de… müzik şiddetini arttırırken aklına düştü, insan kendinden büyük olanlardan önce kendi gibilerini kırmakla başlardı işe… çok eski, eski ve şimdiki zamanlarda gördüğü bir gerçekti bu… insanlar, diğer insanların hastalıklı ruhları yüzünden yeryüzünün yüzkarası kara parçalarında pamukmuş gibi atılmıştı kimi kez, kimi kez küçücükken anne şefkatiyle battaniye serilen bedenleri zalimlerin paralarının ve güçlerinin simgesi bombalarla örtülmüştü… sevgilisine papatyalar toplaması gereken elleri, insanların adlarını bile bilmediğim, bilmek de istemediğim silahlar toplamıştı, nedenini onların da bilmediği nedenlerle. kitaplara dokunması gereken eller, hastalıklı ruhlarla başkalarının kadınlarına, çocuklarına, başka başka insanlara dokunmuştu… oysa kitaplarda yazılan balinalardan haberleri olsaydı onların… insan her şeyin sahibi olmak istemeseydi… biraz haddinden haberi olsaydı…

ülkelerin cetvelle çizilmişçesine dümdüz, insanın inanasının gelmediği sınırları vardı madem, o sınırları cetvelle çizen insanlar vardı, hem de dümdüz, inanır mısınız dünyanın orta yerinde cetvelle çizilmiş gibi dümdüz! insanın yok muydu? sınırları? insan ne kendi sınırını ne de toprakların sınırını kestiremedi hiçbir zaman aslında. kendi kafasının içine, sonra da göğüs kafesinin içine hakîm olamadı ve sınırlarını bilemedi… işte bu yüzden başka başka bilinç, beyin ve kalplerin, başka başka iradelerin yaşadığı coğrafyalarda bile cetvelle çizilmiş gibi dümdüz sınırlar çizdi…

başını kaldırdığında hala yağmakta olan karı gördü ve sıcak bir odada oturabildiğini düşündü. güzel bir müzik çalıyordu o sırada. insanlar, dedi. insanlar kendi türündeki canlılara da hâkim olamadı ki…
haftada iki kere geçtiği caddedeki kör satıcı amcayı düşündü. boynuna asılı tezgâhında mendiller ve kalemler satardı. yaşlıydı. insanlar eğer insan olabilselerdi, o yaşlı ve kör adam şu an orada kar yağarken boynunda askıyla durmak zorunda kalmazdı. bir gün kitap almak için dışarı çıktığında dünyalar güzeli bir çingene kız görmüştü. annesi yanında yoktu ve çocuk bana para verin diye sesleniyordu herkese… kitap işi bitip de yine o caddeden geçtiğinde ona yakın bir köşede, gözleriyle avını kollayan akbaba gibi güzeller güzeli çingene kızı gözetleyen o kadını gördü. annesi olmalıydı. anne dediğimiz doğurmakla işini bitiren varlık değildir sanıyorum. o kadın, o dünyalar güzeli çingene kızın akrabası değil, annesi hiç değil, akbabası olabilirdi olsa olsa. ve eğer insanlar, insan olabilselerdi o dünyalar güzeli çingene kızı akbabalara değil anne ve babalara sahip olurdu.

bunun gibi birçok kareyi çekmişti hafızasının deklanşörü. gözleri perdenin kapatamadığı dış dünyaya takılınca karın durduğunu, şarkının sona erdiğini fark etti. insanların aç gözlülüğü, insan olamayışı, her şeye sahip ve hakîm olma dürtüleriyse bitmemişti muhtemelen. balinaların ona dediklerini yorumladı kendince, uzaylılar değil de insanlar istila edecekler dünyayı. aç gözlülükleri, vahşet güdüleri, hırslarıyla… uzaylılar değil de insanlar aldatacaklar birbirlerini bir şeylerle ve iyi olduklarına inandıracaklar diğerlerinin; fakat kötü şeyleri kötü oldukları için yapacaklar. ve rengini mavi denizlerin ve yeşil çimenlerin ve mor hayallerin birer birer siyaha çevirecekler, kirli elleri, sözleri, bedenleri ve silahlarıyla… belki biraz da kırmızıya, savaşlarda döktükleri masumların kanlarıyla. ama hepsi bu, tüm renklilik onların renksizlik istekleri ve hastalıklı hakimiyet arzularıyla kırmızı ve siyaha dönüşecek. belki bir gün çocuklar düşmez yollara, kör ve yaşlı amcalar çalışmaz kar yağarken; insanlar ellerini çekerler insanların bedenlerinden, düşüncelerinden, hayallerinden, kafalarının ve göğüs kafeslerinin içindekilere hakîm olurlar, hudutlarını bilirler; ülkeler başka ülkelerin hudutlarına göz dikmez belki de, hepsi vazgeçer bu hudutlardan, hastalıklı sürüler halinde atalarından miras aldıkları hırslarını törpülerler belki insanlık namına; kitap eller elleri, papatya toplar sevgililerine, pamuk gibi kalpleri olur ve balinalar intihar etmez dünyanın bizim bilmediğimiz sırlarına dayanamayan hassas yürekleri yüzünden…

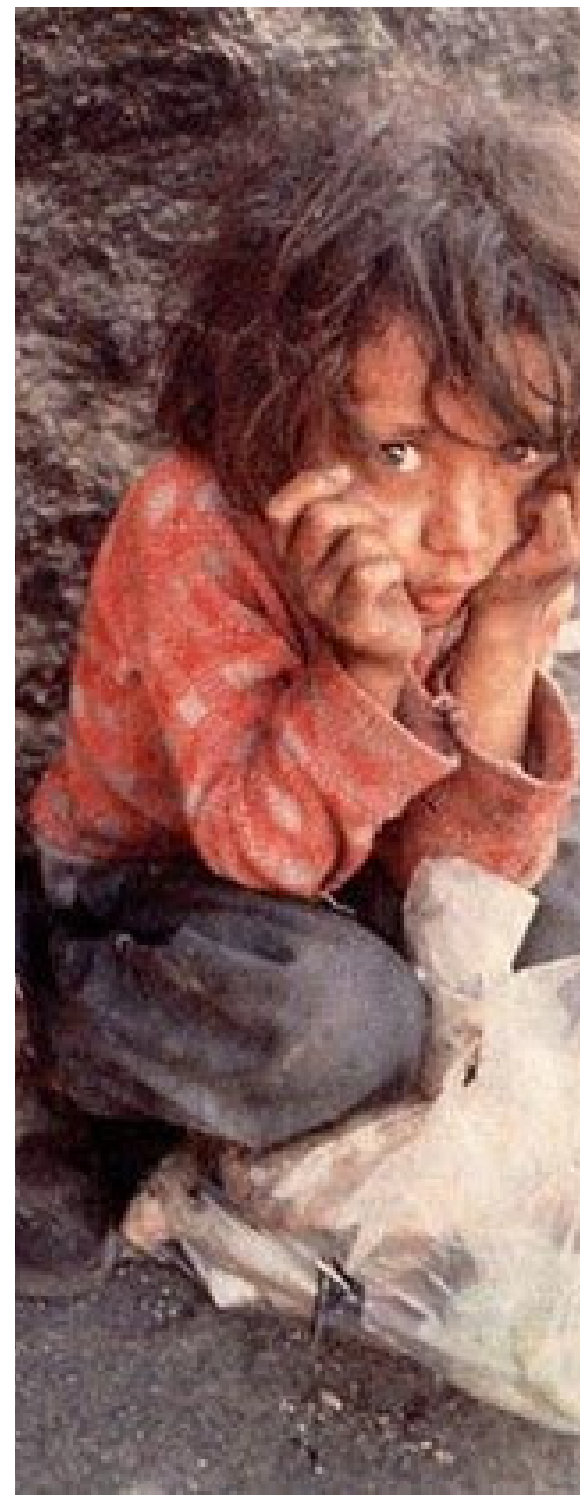

gök mavi

Beyninin dehlizlerinde kaybolurken birden ağlayan bir bebeğin sesiyle irkildi, başını tekrardan başlatmak istiyorcasına salladı, onu kendine getiren çığlığa doğru bakışlarını çevirdi. Bundan sonraki hayatının hiçbir döneminde bulamayacağı cesareti ve azmi bulduğu yürümeye dair olan başarısızlığının isyanını haykırıyordu adeta.

Sıcak bir ağustos ayında, erimemesi için gayret gösterdiği üç top dondurmasının, gözden uzak kenarından süzülen kakaolu topuna ait olan sızıntının, güç bela ütülediği gök mavisi gömleğine damlaması keyfini kaçırmıştı doğrusu. Çünkü tek isteği, bu sıcakta, çocukluğunda arkadaşlarının şaka maksatlı başını suya bastırmalarından dolayı yutmuş olduğu deniz suyu tuzunun boğazını yakmasından sonra hiç giremediği denize karşı biraz olsun serinlemekti. Oysa deniz kasabası çocuğuydu. Annesinin anlattığı üzere daha yürümeye başlamadan yüzmeye niyetlenmişti. Annesinden ayrı denize gitmelere başladığı ilk yaz, ki aynı zamanda amcasının kahvesinde çalışmaya başladığı yaza denk gelir, boyunu henüz daha yeni yeni geçmeye başlamıştı. Yıllar geçse bile boğazından eksik olmayan o tuz tadını da yine böyle sıcak bir ağustos ayında mühürlemişti. Yaşamın ne olduğuna kafa yormaya başlamadan, ölümün kıyısında gezinmişti, denizin kıyısına bir daha yaklaşamamak üzere. Tüm bu gezinti, arkadaşlarının, onun yaşıtlarından boyu kısa olduğunu unutmalarıyla, ayağı yere değmiyorken başını suya bastırmaları, bunu da eğlenmek için yapmış olmalarıydı. Nereden hatırlamıştı o günü yine, dondurma mı yoksa gök mavisi gömleği mi buna neden olmuştu? Kafa yormak istemiyordu. Sadece biraz serinleyip otobüse yetişmek istiyordu.

Beyninin dehlizlerinde kaybolurken birden ağlayan bir bebeğin sesiyle irkildi, başını tekrardan başlatmak istiyorcasına salladı, onu kendine getiren çığlığa doğru bakışlarını çevirdi. Bundan sonraki hayatının hiçbir döneminde bulamayacağı cesareti ve azmi bulduğu yürümeye dair olan başarısızlığının isyanını haykırıyordu adeta. Hayat sigortası olan annesi bir solukta yanına vardı ve sonunda çekeceği bu acıya rağmen kalkıştığı bu cesareti takdir etmesi gerekirken çocuğun isyanını kendi isyanıyla bastırmaya çalıştı.Bu sırada elinde sadece külahın son parçasını gördüğünde, ne ara bitirdiğini

sorgulamaya başlamadan o son parçayı da ağzına attı ve yanında verdikleri peçete ile önce gök mavi gömleğindeki dondurma lekesini sonra dudaklarındaki dondurma izlerini yok etmeye çalıştı. Şundan emindi ki dudağındaki tuzun tadı bir de onun tadı silinmeyecekti. Çocukluğundaki o günden sonra bir daha denizin tuzunu tatmaya cesaret edememişti fakat artık bugün tuzun yanındaki dudakların tadına erme yürekliliğini göstermek istiyordu. O dudaklardan başka dudak değmemişti dudağına, değdirmemişti. Milli olsun diye amcasının götürdüğü kerhanede bile öpüşmeden işini halletmişti. Bugün o gündü, bundan hiç emin olmadığı kadar emindi, bu kesinliği sağlayan şeyin ne olduğunu bilmeden saatine baktı, banktan bir güvercin misali ayaklandı ve durağa doğru yürümeye başladı. Emin olmasını sağlayan ise o gök mavisi gömleğiydi oysaki…

adı yok

Şehrin sensiz gözü kör olmuş, şehir yalancı, şehir utanmaz. Sen yokken ne haddime o şehirde bulunmak. Şehri şehir yapan yegane şey sensin Anny, gözlerine dalıp dalıp kaybolduğum. Tuzu bulamıyorum Anny, yine nerelere koydun şu lanet olasıca şeyi. Tuzluk da mı değişti? Değişmek mecburi mi Anny?

Ağaçlar eskisi gibi ışıldamıyor artık. Güneşin o can alıcı çekiciliği, pembenin içinde kaybolmuş, yürümeye dermanı kalmamış soğuk bir gülümsemenin ardında saklanıyor. Sesler artık kulaklara hitap etmekten sıkılmış, yüreklerini göğe çeviriyorlar. Ağaçlar sesten uzak, yeşillik hiç olmadığı kadar kara. Gülümsemek artık yeşil değil, gülümsemek bu dünyadan elini ayağını çekmiş. Sokaklar renksiz, koşturan çocuklar kara. Pencerenin önüne bir güvercin konuyor, kör olmuş, uçamıyor. Israrla pencereye çarpıyor, yaralanıyor. Dönüp baksa ardına koskoca bir dünya bulamayacağını biliyor, dünya kara. Güvercinle göz göze geliyoruz, ben ondan daha körüm. Ağzımı açıp konuşmak istiyorum, sesim kaybolmuş. Güvercin seslere yöneliyor, arkasına dönüyor ve kayboluyor karanlıkta, ağaçlar yok. Gözlerim bana ihanet ediyor, güvercin hala pencerenin önünde, kör gözleriyle kara dünyayı gözlemlemeye çalışıyor, gözlerimiz kara. Yaşamak, yaşadığını hissetmek, yaşama sevinci kavramları ağaçlarda, ağaçlar yok, ağaçlar kör. İçimde bir huzursuzluk, bir bulantı çevreliyor vücudumu tepeden tırnağa. Gözlerimi açsam belki her şey çözülecek, ama dünya kara nereye gözlerimi açıyorum. Korkuyorum, kanepenin üzerine serilen çarşafın nasıl bozulduğunu, her bir saniyede nasıl değiştiğini düşünerek korkuyorum. Değişmek mecburi mi?

Yine günlerden sen, yastığımın fermuarı yüzümü çiziyor, yüzüm kan. Yine günlerden sen. Nasıl bir güzellikse senin ki, sana her baktığımda âşık oluyorum, bugün yine sen. Ben sadece senin yanında yaşıyorum, yine sen sen sen. Güvercine selam yolladım, birkaç tomar da para. Gitsin şehre, oturup düşünsün bi yerimi, gözlerimi. Ben böyle iyiyim, burada yılın tüm günleri sen.

Sevgili Anny, ocağı açık unutmuşsun, yumurta kırıkları ise tezgâhın üzerine meymenetsizce yayılmış, arkada ise birkaç tını. Kalbim feryat figan ediyor seni görünce, hele bir de kokunu duymaya görsün bir çocuk misali oradan oraya koşuşturup duruyor, takvime bakıyorum hep sen. Nefes alış verişlerini hissedebiliyorum elini tuttuğumda, nefes alıp veriyorum, gözlerimi kırpıştırıyorum, elini tutup dudağıma yaklaştırıyorum. Önce öpüyorum gönlünü, sonra elini. Sevgili Anny, senin yanında olmak varken ölmek niye? Zaman niye akıp gidiyor, niye beklemiyor bizi. Değişmek mecburi mi yahu?

Şehrin sensiz gözü kör olmuş, şehir yalancı, şehir utanmaz. Sen yokken ne haddime o şehirde bulunmak. Şehri şehir yapan yegane şey sensin Anny, gözlerine dalıp dalıp kaybolduğum. Tuzu bulamıyorum Anny, yine nerelere koydun şu lanet olasıca şeyi. Tuzluk da mı değişti? Değişmek mecburi mi Anny?

İki gün oldu, pazartesinden beri beklediğim mektup bir türlü gelmedi, sonra hatırladım pazartesi diye bir şey olmadığını zaman kavramının olmadığını, saatime baktım sen. Bir umut postaneye gittim, mektup var mı Sadi Bey dedim, Sadi Bey tutarsız, Sadi Bey vurdumduymaz, Sadi Bey işgüzar. Evet, yine benim Sadi Bey, lütfen benimle bir sorununuz varsa bunu açıkça belirtin. Anny neden insanlar bu kadar kendine düşkün? Mektubu kaç günden beri bekliyorsunuz? Sanki dilimi o an kesmişler gibi hissettim, sen desem ne derdi acaba, diyemedim. Ertesi gün yine gittim postaneye, mektup var mı Sadi Bey? Lanet olası mektup falan yok, çık git bir daha gelme buraya, Sadi Bey bıyıklı, Sadi bey dar alınlı, Sadi Bey kelleşmeye başlamış. Peki ya bugün, bugün de mi yok Sadi Bey, bugün olması lazımdı ama söz vermişti. Sadi Bey bıyıklı, Sadi Bey gür saçlı, Sadi Bey yanındaki kadına kur yapıyor, hayır beyefendi bir takvimimize bakın isterseniz. Takvimleri yalancı, Salı diye bir şey icat etmişler eşek oğlu eşekler, oysa benim her günüm sen, mektubumda sensin. Değişmeyin Sadi Bey, değişmek mecburi mi?

Bugün sabahın köründe kalkınca aklıma William geldi. William bugün erken kalktı, normalde saat on dediğinde yatağında fırlar, çay yapmak üzere mutfağa giderdi. Şeker kavanozundaki şeker miktarını az bulup şeker almaya markete giderdi her sabah. Eve geldiğinde ekmek olmadığını görünce bir daha giderdi markete. Ama o gün Allahın ne hikmetiyse erken kalktı, saatine baktı, akreple yelkovan üst üste gelmişti, sabahın bir vaktiydi işte. Yapacaklarını şaşırmış eli ayağına dolanmıştı, çayı üzerine koyup markete gidip ekmek ve şeker almıştı, geldiğinde çay olmak üzereydi, bir süre sonra bir güzel kahvaltısını etti, ee şimdi ne yapacaktı o kadar boş vakitte? O bunu düşünürken, sokağın başında bir esinti tüm sokağı kaplayıverdi aniden. Her adımında topuklu ayakkabılarının tıngırtısı tüm sokağa yayılmıştı. Sokakta bir karışıklık havası hâkimdi. Normalde bu sokaktakilerden haricinde kimse geçmezdi bu sokaktan. Her adımında dışarıda bulunan erkekleri esir altına alıyor, evde bulunanları ise pencereye çıkmaya zorluyordu. Yusuf Bey, karısına ihanete dünden hazırmış gibi, bu kokuyu ve adımların sesini duyar duymaz pencereden aşağı atladı, dört ayağı üstüne düştü ki kendisi zaten çok şanslıdır. Birkaç kere ciddi ölüm tehlikesi geçirmiş olmasına rağmen hala ihtiyatsız davranışlarını arttırarak sürdürüyordu. 'Hayat gibi bir icadı kullanmayıp da ne yapacağım' derdi, haklıydı da.

William, bu kokunun esiri oldu, başı döndü, kadının her adımında kadına kat be kat aşık oluyordu, yürüyüşünün ahengine kapıldı. bir hülyadaydı sanki. Yusuf Bey'in pencereden aşağı atladığını görünce Yusuf Bey'in kadının yanına gideceğini anladı. Normalde yapmayacağı bir şeyi yaptı, utangaçtı bizim William. Yabancı biri gördüğünde sesi soluğu kesilir, ne diyeceğini bilemez, eveler geveler, saçmalardı. Önce kadına bağırdı, 'Hey yabancı kadın, kokunuz beni esir alıyor, lütfen durmayın yürüyün, size aşık oluyorum' . Aynen böyle dedi bizim utangaç William, yanakları hiç de al al olmamıştı, kendinle gurur duyuyor, zaman makinesini bulmuş gibi kendini tebrik ediyordu. Sonra Yusuf Bey'e seslendi evdeki şeker yığınından destek alarak, ' Hey Yusuf Bey, Yusuf Bey, sen bilmez misin ki senin karın var, senin için her şeyi yapacak kadın. Sen ne yüzsün bir insansın ki aşık olduğum kadına yakınlaşmaya kalkarsın'. Yusuf Bey durur mu, ' Bre kafir, karım beş sene önce öldü benim, şimdi gördüğün kendini bir şeye adayamayan, televizyon başında göt büyüten, kocakarının tekidir, daha birey olamamış insan nasıl benim karım olur'. Bütün mahalle sokağa dökülecekti nerdeyse, bu kadın tüm mahalleyi birbirine düşürecek kapasitedeydi sanki, hele kokusu…

Bunu duyan Nazmi Bey Yusuf Bey'in oturduğu binanın karşısındaki binanın ikinci katındaki evinin penceresinden kafasını çıkardı, ama köpeği Mariot ona bir türlü rahat vermediği için kafasını tekrar içeri soktu. Müstehcen bibloların arasından gelen tutsaklığın gücüyle köpeğe sağlam bir yumruk çaktı, köpek durur mu başladı zırlamaya bebekler gibi. Bir bibloyu alıp Nazmi Bey'e fırlattı utanmaz, namussuz köpek. Nazmi Bey eğildi ve meme tasvirli biblo pencereden dışarı kadının önüne düştü. Kadın durdu, bütün mahalle şoktaydı nerdeyse, Nazmi Bey'in uçkuruna düşkün olduğu bilinirdi ama bu denli fazla olduğu kimsenin aklına gelmezdi Yusuf Bey'in karısı dışında. Bunu gören Yusuf Bey eğilir eğilmez bir taş alıp Nazmi Bey'e fırlattı. Taş ise eğilen Nazmi Bey'i es geçip köpekçiğin gözüne isabet etmişti, iyice sus pus olan köpek bir daha sesini çıkarmadı, adını değiştirdi kendi dilinde sesi soluğu çıkmayan anlamında Lerosto yaptı. Nazmi Bey sinirlenmişti, ' Salak herif, karın hakkında sallıyorsun da, onun muhteşem memelerini tadan bir sen değilsin.'diyerek kendinle gurur duyarmış bir ifade takında yüzüne, gözüne. William kıkır kıkır gülerek merdivenler aşağı indi, sabah erkenden kalmış olmanın dinçliğiyle sokağa ayakkabısız çıktı, kadının peşinden koştu. Bu arada Yusuf Bey ne olup bittiğini anlayana kadar eşi pencereye çıktı, çıplaktı. Memelerini tüm sokağa sergiliyordu düğmenin yokluğunda. Aslında çok çirkin bir kadındı, geçen gün ütüyü gömleğin üstünde unutuşunu son bir ayda altıncı kez tekrarlıyordu, kaşları bir değişik, birleşmeye ramak kalmıştı. Memeleri ise Nazmi Bey'in anlattığı gibi muhteşem değil, göbeğine kadar sarkmış ters yöne doğru yatmıştı. Bunu gören Nazmi Bey bir iç geçirdi 'ah o memeler yok mu, o memeler' dedi. Yusuf Bey ortalıkta görünmüyordu, sokağa dökülmeler azalmış insanlar korkudan perdelerini az aralamış bir şekilde dışarıyı seyre dalıyorlardı. Sokağın başında ailesiyle oturan Jale ise, güzellik uykusundan bu sesler yüzünden uyanıp güne sinirli başlamıştı, yüzündeki salataları birer birer çıkartıp, yüzünü sıcak suyla gelişigüzel fakat şansının da yardımıyla güzelcene yıkadı. Pencereden dışarıya bakmak için hareketlendiğinde çoktan annesinin ve küçük erkek kardeşinin pencereden dışarıyı seyre daldıklarını görebiliyordu. Merdivenlerden aşağı hayalet gibi süzüldü adım dahi atmadan, o sıcak gülüşünü yüzüne takınarak sokak kapısını açıp neler olup bittiğine bakıyordu şimdi. Evet, o William'dı kırmızı elbiseli bir kadının hülyasına takılmış koşuyordu kadının ardından. Yusuf Bey'in eşinin memelerini görüp tiksindi, ve güzelliğine bir şey olup olmamış mı diye her daim yanında taşıdığı aynasından kendine baktı. Jale ne zaman çirkin bir şey görse aynasından kendisine bakar, güzelliğinin bozulup bozulmadığına bakardı, çünkü çirkin şeylerin güzel şeyleri erittiğine inanırdı. Sonra Nazmi Bey'i gördü, kendi penceresinden Yusuf Bey'in karısının memelerini dikizlemekteydi, Jale Nazmi Bey'den her zaman korkardı, ne zaman okul dönüşü sokağa adımını atsa Nazmi Bey'i karşısında bulurdu. Ama o an William'a kenetlendi gözleri, kalbi. William kadına yetişti, 'hanfendi kokunuzu düşürmüşsünüz, buyurun alın' diyerek kadının dudaklarına yapıştı. Kadın kokusunun çekimine kapılmış bu genci sanıldığı gibi itlemedi, öpmesine izin verdi. Kadının kırmızı elbisesi ise kendine güvenli bir şekilde o esinti eşliğinde sallanıyordu. William sol eliyle kadını belinden tuttu, sağ eliyle ise bacaklarını kavradı, kucağına aldı, bir koşu eve götürdü o esintinin yardımıyla, ağzı kulaklarına varmıştı. Jale bir eliyle geceliğinin yaratmış olduğu dekolteyi kapatıyor diğer eliyle aynasına bakıyordu. William durup dururken erken kalkmıştı, neden kalktın be salak çocuk diye düşündü, Jale. Bense şu anda sadece bir seyirci durumundaydım. Fakat aklıma yine William geldi. William sadece her şeyden habersiz erken kalkmıştı, değişmek mecburi mi William?

kurt

Uyumadan önce anneannelerimizin, babaannelerimizin yahut da annelerimizin anlattıkları masalları hatırlıyor musunuz? Birilerinin "evet" seslerini duyar gibi oldum. Bazen bir masalın içinde buluruz kendimizi, onlar çoktan oradalarmış da biz sonradan gelmişiz gibi olur. Ya da sonları sizin o küçük kalbinize iyilik aşılamak için hep mutlu bitiverirdi. Peki, bu anlatılan masalların başlangıçlarını, sonlarını hatırlıyor musunuz diye sorsam? Masalların anlatılmayan yönlerini görmek için sizinle küçük bir yolculuğa çıkalım. Mesela büyük kötü kurdun neden büyük ve kötü olduğunu hiç düşündünüz mü?

Evvel zaman içinde kuzey rüzgarı isimli en güçlü rüzgar bir gün ormandan geçerken beyaz bir dişi kurt görmüş.

Kuzey rüzgarı, bu dişi kurda anında aşık olmuş ve kurt şekline bürünüp yere inmiş ve bu beyaz kurtla tanışmış. Beyaz kurt da, kurt şekline bürünen kuzey rüzgarına aşık olmuş. Uzun süre birlikte yaşadıktan sonra kuzey rüzgarının sorumluluklarına geri dönmesi gerekmiş ve bu yüzden kuzeydeki kalesine geri dönmüş ama beyaz kurdun hamile olduğundan haberi yokmuş.

Beyaz kurt bir süre sonra beş yavru dünyaya getirmiş. Yavrularını büyütürken onlara babaları olan kuzey rüzgarının ne kadar güçlü olduğunu anlatırmış. Dört yavru babalarının hikayelerini dinleyerek çok hızlı bir şekilde büyümüşler ama bir tanesi kardeşlerine nazaran oldukça küçük ve çelimsiz kalmış.

Küçük ve çelimsiz olan yavru hep kardeşleri tarafından ezilmiş ve annelerinin anlattığı hikayelere rağmen kendilerini terk eden babasından hep nefret etmiş.

Günlerden bir gün beyaz kurt hastalanmış ve ölmeden önce bütün çocuklarına onları sevdiğini söyleyip hayata gözlerini yummuş. Bunun üzerine dört kardeş, kuzeye babalarının kalesine gidip babalarını bulmaya ant içmişler. Ama küçük olan kurt onlara katılmamış. Kendisini ezen kardeşlerine ve onları hiç düşünmeden terk eden babasına karşı duyduğu nefret ile kendine bir söz vermiş ve "bundan sonra her gün yediğim bir önceki gün yediğimden daha fazla olacak ve en büyük ben olacağım, babamdan bile daha büyük olacağım ve bir gün onu bizi terk ettiğine pişman edeceğim." demiş.

İlk başlarda küçük küçük böcekleri avlayıp yemeye başlamış ve her gün avladığı canlılar bir önceki günden daha büyükmüş. Zamanla kurbağa, tavşan, tavuk, hindi, kuzu, domuz, inek avlamış ve her avlandığında biraz daha büyümüş, cüssesinin bir büyüme sınırı yokmuş. Günün birinde evleri olan üç küçük domuzcuk görmüş ve "üçünün toplamı son yediğimden daha büyük olur bu üç domuzcuğu yemeliyim" demiş ve malumunuz üç domuzcuğun evlerini yıkmaya çalışmış ama tuğlalardan yapılan evi yıkamamış.

Bundan sonra daha dikkatli olması gerektiğini ve her zaman her istediğini yiyemeyeceğini anlamış, daha kolay avlar bulmaya çalışmış.

Günün birinde kırmızı başlıklı bir kızın babaannesine kurabiye götürdüğünü görmüş ve ikisini birden yemenin bir önceki avından daha büyük olacağını düşünmüş.

Yine malumunuz bir ormancı son anda kırmızı başlıklı kızı kurtarıp babaannesini de kurdun karnından çıkartıp kurdun karnına taş doldurup nehre atmış.

Karnı taş dolu olan kurt anlamış ki her gün bir öncekinden daha büyük şeyler yeme sözünü babasının yardımı olmadan tutamayacak. Bu yüzden yeterince büyüdüğünü düşünüp kuzeye babasını bulmaya gitmiş. Yolda hep bir öncekinden daha büyük canlıları avlamaya devam etmiş. En sonunda günün birinde babasının kalesine ulaşmış.

Babasını gördüğü anda ona saldırmış. Babası kendisine saldıran bu kurdun kendi oğlu olduğunu anlayıp bir rüzgar ile onu uçurmuş. Neredeyse bir gün boyunca uçmuş ve en sonunda uzak bir krallığa inmiş. Ama yine pes etmemiş ve kuzeydeki kaleye gitmek için tekrar yola çıkmış. Yolculuğu sırasında biraz daha avlanıp biraz daha irileşmiş ve tekrar babasını alt etmeyi denemiş.

Artık o kadar büyükmüş ki bir önceki avından daha büyük canlıları avlamak için trolleri avlıyormuş. Neredeyse büyük bir ev boyuna ulaşmış. Ve tekrar babasının karşısına çıkıp ona meydan okumuş.

Ama hala babasından daha güçsüzmüş. Bu sefer babası onu daha da uzaklara uçurmuş. Birkaç denemeden daha sonra, babasını yenemeyeceğini ve verdiği sözde de artık duramayacağını anlamış.

Kalan hayatını ormanda yalnız başına avlanarak ve her gün biraz daha irileşerek geçirmiş ve efsaneye göre hala ormanlarda, gördüğü her şeye saldıran vahşi bir canavar olarak yaşamaktaymış.

artemisia gentileschi

dergiye koymadan önce varlığından başka bir bilgimin olmadığı, hatta dergiye koyulmasını rica ederken bir torbacı edasıyla "abi elimde çok güzel sanatçı var, kesin dergiye koymalıyız. ama adını bilmiyorum!" şeklinde pazarladım kendisini. aklımda kalan tek bilgisi vardı; kadın ressam! uzun uğraşlar sonucu şahsından haberdar olduğumuz bu güzide sanatçının adını bir daha unutmamak üzere bulduk ve dergiye koymaya karar verdik.

kendisi ile tanışmam da çok geniş bir zamana ait değil zaten. herşeyi hızla yiyip tükettiğimiz şu günlerde ben de hızlıca tükettim attım kenara kendisini. üzerinde düşünme fırsatı bile bulamadım. ama aklımın köşesinde bir yerlerde kalmıştı. elime geçen ilk fırsatta da gündemime getirmekten çekinmedim. hatta bu yazı o kadar çok son dakikada yazılıyor ki. hakkında kısa bir bilgi verip bolca eserlerinden paylaşmayı düşünüyorduk. fikri ortaya ben attığım için, youreads'te de işler; eğer bir fikrin varsa onu sen gerçekleştirmek zorundasın minvalinde bir felsefenin yavaş yavaş türemesine sebep olduğu için, ihale üstüme kaldı. sağdan soldan çırpma güzel bir yazı yerine. böyle son dakida yazılmış kimine göre alalade kimine göre içten gelebilecek bir yazı yazmayı deneyeyim dedim.

google'da aratınca hayatı hakkında her dilde binlerce çeşit içerik bulabilirsiniz. yazının içeriğini google alıntılarıyla doldurmak yerine genel geçer bilgi veren bir alıntı paylaşmakta sakınca görmüyorum; artemisia gentieschi kimdir?
artemisia gentileschi 17.yy barok italyasında yaşamış 1597'de roma'da doğup, 1652'de napoli'de ölmüştür. yaşadığı dönemde kadın ressamın kadın nü çalışması hoş karşılanmazken, artemisia papalık tarafından yasaklanmışken erkek modelde nü çalışmıştır.

artemisia, romalı bir ressam olan orazio gentileschi'nin kızıdır. artemisia daha 12 yaşındayken annesi ölür. babasının atölyesinde resimle iç içe büyür artemisia hem hayata hem de resme karşı meraklı, dik başlı ve tutkuludur. artemisia, 16 yaşına geldiğinde babasının aldığı siparişleri beraber tamamlarlar. artemisia barok ressamlarından caravaggio'nun "judith ve holofernes"ini gördüğünde hayal kırıklığına uğramış. caravaggio'nun judith kahramanını çok pasif ve duygusuz bulmuş bir erkeğin boğazını keserek öldüren kadının yüz ifadesini ve duruşunu gerçekçi bulmamış ve caravaggio'nun, bir kadının ruh haline odaklanamadığını düşünmüş ve bunun üzerine kadının düşüncelerini resmetmek istemiştir. artemisia tüm hayatı boyunca insan motifli dinsel ve mitolojik konuları işler. babasının ressam arkadaşı olan agostino'dan, babasının ona öğretemediği ve barok dönemi resimlerinde iyice önem kazanan perspektif dersleri almaya başlamıştır. baba orazio, agostino'ya tecavüz davası açar. skandal yaratan dava bittikten sonra, artemisia roma'da kalmaz kendisi gibi ressam olan pietro ile formalite bir evlilik yaparak floransa'ya gider. floransa'da academia del disegno 'nun (tasarım akademisi) ilk kadın üyeliğine kabul edilir. floransa'da yaşaması artemisia'nın sanatı açısından çok verimli olur. akademinin ilk kadın üyesi olur, medici ailesinin desteğini alarak, onlar için sipariş resimler yapar. michelangelo adına yapılan "hatıra galerisi" tavanına "inclinazione"yi resmeder.

artemisia'nın, aynı temaları işleyen erkek ressamlardan farklı bir bakış açısına sahip olduğu, tüm eserlerinde kendini hissettirir. resimlerindeki kadın kahramanlarını erotik, çaresiz, kurban edilmiş ve savunmasız değil; boyun eğmeyen, kararlı ve güçlü gösterir. "judith" kahramanı, cesurca kurbanının boynunu kesmekte, utancından kendini öldürmesi beklenen "lucretia", eline bıçak almasına rağmen, bıçağı kendine doğrultmamakta,"kleopatra ve yılan" resminde ise, artemisia, yılanın diş izini kleopatra'nın vücuduna çizmeyerek, yılanın kleopatra'yı ısırmasına razı olmadığını göstermiştir. bulunduğu dönemde bir kadının çıplak modelle çalışması uygun görülmediğinden, resimlerinin çoğunda model olarak kendisini kullanmıştı. en ünlü eserlerinden biri olan "judith ve holofernes" te, judith olarak kendi yüzünü, boğazını kestiği erkek holoferne olarak ise, agostino tassi'nin yüzünü resmetmiştir. 17 yaşındayken yaptığı ilk ve yine en ünlü tablolarından biri olan "susanna ve yaşlılar" da ise, çıplak ve belki de gençliğinin verdiği savunmasızlık yüzünden kendini çıplak hisseden genç kadını, taciz edici bakışlarla rahatsız eden erkeklerden birinin yüzü olarak babası orazio'yu, daha genç olan diğerinde ise agostino tassi'yi kullanmıştır. artemisia'nın bilinen 34 adet tablosu bulunmaktadır. resimlerinde şiddet unsuruna fazlasıyla yer vermesi, genç yaşında yaşadığı travma ve tecavüz davasının izleri olarak yorumlanır. (www.feminkurd.net sitesinden alıntıdır)

neydi beni hızla akıp giden yaşam nehrinin kıyısında gördüğüm bu kadında çeken şey. sayfanın bir taraflarına da sıkıştırmaya çalıştığımız "judith slaying holofernes" tablosunda gördüğüm ile aynı şeydi aslında. hakkını alan bir kadın. hakkını aramak ile hakkını almak arasında aslında dağlar kadar fark var. hak aramak birinden bir şeyler dilenmek, benim şuralarda küçük bir hakkım vardı acaba onu alabilir miyim gibisinden yalvarmak ile aynı. politikacıların iki saat konuşup hiç bir şey anlatmayan demeçlerinden ve kimseye faydası olmayan çarpıcı! tartışmalarından ileri gidememekte.yeni dünya toplumunun her bireyinin üstüne sinmiş hakkını alamamak korkaklığı çağlar boyunca bastırılmaya çalışılan kadınlarda bulunması tabii bir olay. toplumsal bir korkunun içine itilsekte çoğunluğun korkusunu kendi lehine kullanan bir sanatçı artemisia. herkes korkarken cesur olmayı başarmış bir kişilik. sadece eserlerinde resmettiği kadınların haklarını alması ile değil kendisinin de bir kadın olarak sanatçı olma hakkını kazanması ile anılmaya ve saygıya değer biri. bu gündeme eş, kadın hakları konusundan daha çok kadın erkek fark etmeksizin insan olarak artemisia'dan öğrenmemiz gereken en azından benim kendi adıma çıkardığım pay; "eğer bir şeye sahip olmak istiyorsan onu gidip almalısın. onu hak etmelisin." dir. milyarlarca insan arasından evren sırf sen istedin diye önüne koskaca halılar sermeyecek. şu anda oturup araştırmaya başladığınızda elinizi attığınız, bu gün dahi diye andığımız her insan evladının hayat hikayesinde tutku ile sabir ile her şeye rağmen çalıştıklarını göreceksiniz. ve büyük bir çoğunluğunun maslov'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki üretime geçme, kendini gerçekleştirme satırı hariç bütün satırları atladıklarını göreceksiniz. önlerindeki çeşit çeşit engellere takılmadan yada aldırmadan tutkularının peşinden nasılda koştuklarına şahit olacaksınız.

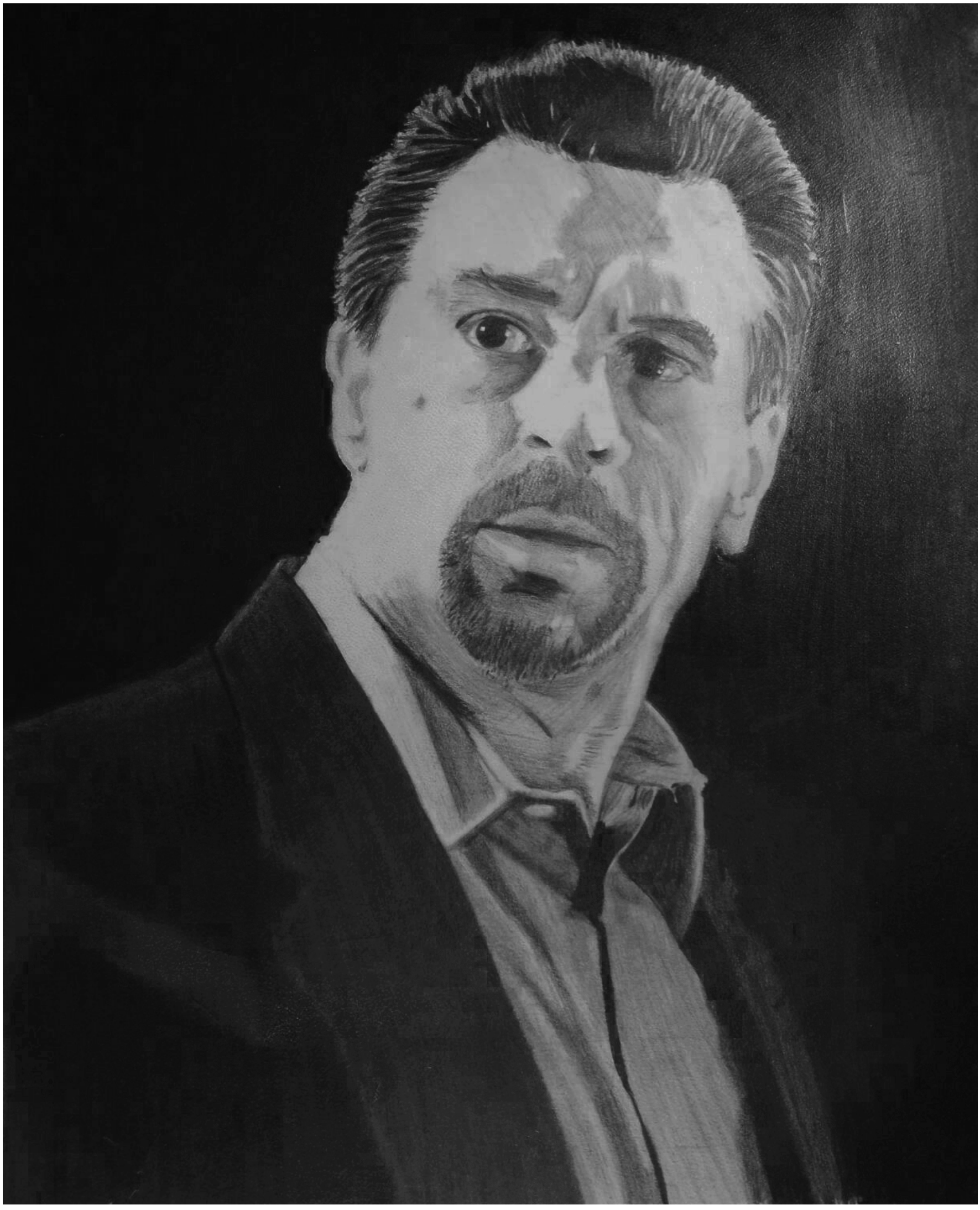

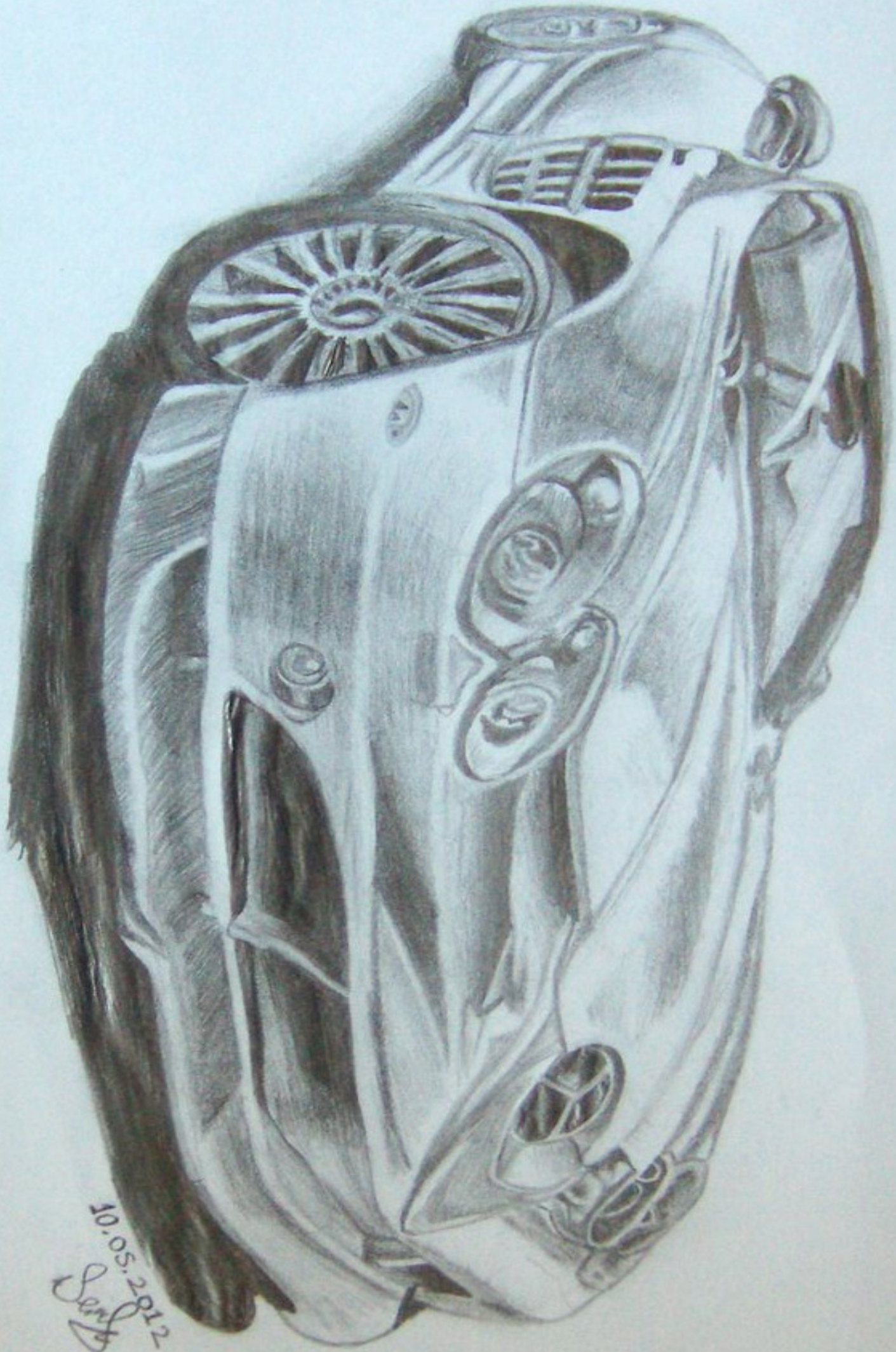
10.05.2012